

LEEVI

2

2023

FYKE-projekti

Runoja

Tervetuloa, uusi rehtori!

”Ennennäkemättömän suuri rakennuksen kokoinen eläin”

©Anni, 5/2023

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (Ä117/wÄ114) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

Päätoimittaja Enna Vallirinne

Toimittajat

Eveliina Archer

Veera Heinonen

Lilli Honkala

Tornado Höyhtyä

Laura Kämäräinen

Emilia Lappalainen

Anniina Luhtaanmäki

Tuuli Mäkiö

Ilona Saari

Lari Tolonen

Enna Vallirinne

Kansi Anniina Luhtaanmäki

Taitto Veera Heinonen ja Ilona Saari

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Digilehti <https://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050-3672236



MADETOJAN
MUSIIKKILUKIO

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Tervetuloa, uusi rehtori!

Enna Vallirinne

HAASTATTELU School in Finland is just...

Relaxed

Veera Heinonen

HAASTATTELU Nina Heikkinen: "Niin ja juhli pieniäkin onnistumisia!"

Lari Tolonen

HAASTATTELU Ansaitulle eläkkeelle

Tuuli Mäkiö ja Emilia Lappalainen

ARTIKKELI Uusi sanastoharjoittelu-ohjelma?

Enna Vallirinne

REPORTAASI Kulttuurimatka 2023

Ilona Saari

REPORTAASI FYKE-projekti

Enna Vallirinne

HAASTATTELU Madiksen yhteishenki maineensa arvoinen

Eveliina Archer

TERVEISIÄ MAAILMALTA Hoi allemaal ja terveisiä Alankomaista, Weertistä!

Lilli Honkala

RUNOJA

Pyörremyrskyjä

VALIOTEKSTI Tulevaisuuden ihminen

Siiri Huhta

VALIOTEKSTI Unohdettu vapaalle vaihtamisen taito

Aarni Konola

VALIOTEKSTI Nykyihmiset tulevaisuuden ihmiskunnan rakentajina

Vilja Peltakorpi

REPORTAASI Tiedeopintomatka Sveitsin Geneveen ja CERNiin

Laura Kämäräinen

REPORTAASI Kuopion musiikkilukio-päivät

Tornado Höyhtyä ja Camilla Kallunki

MADETOJAN MUSIIKKILUKION KEVÄÄN 2023 YLIOPPILAAT

Tervetuloa, uusi rehtori!

Muistan, kuinka ensimmäisenä koulupäivänäni Madetojalla musiikinopettaja **Jaakko Jauhiainen** soitti aulassa trumpettia, jonka jälkeen **Jani Syrjälä** piti meille puheen. Rehtori, opettajat ja muut oppilaat saivat meille pienille ököille sellaisen tunteen, että täällä saa olla oma itsensä.

Olen ollut Madetojan musiikkilukiossa nyt lähes kaksi lukuvuotta. Sinä aikana meillä on ehtinyt olla jo kaksi rehtoria. Ensin lukiotamme johti Jani, joka lähti joulun jälkeen rehtoriksi Kastellin lukioon. Nyt virkaa tekevänä rehtorina toimii **Asta Nokkoudenmäki-Huhta**, joka tunnetaan opiskelijoiden keskuudessa paremmin kemian ja lyhyen matematiikan opettajana.

Ensi syksynä Astasta tulee taas kemianopettajamme, kun meille tulee uusi rehtori – **Jaana Kilpelänaho**. Hän on äidinkielen ja ranskan opettaja ja toiminut Kajaanin lukion rehtorina neljä vuotta. Sitä ennen hän on toiminut opettajana ja apulaisrehtorina.

Rehtorin toimenkuvaan kuuluu johtaa koulun opetustyötä ja hoitaa koulun hallinnollisia tehtäviä. Hän myös huolehtii yhteydenpidosta koulun ulkopuolelle huoltajiin ja muihin yhteistyökumppaneihin. Koulun opettajien johtajana rehtori vaikuttaa koulun yhteishenkeen vahvasti.

Me madetojalaiset tietenkin haluamme, että rehtorinamme on joku, joka osaa ja haluaa huolehtia koululaitoksemme kuuluisasta hyvästä hengestä. Toki emme voi jättää kaikkea vastuuta pelkästään yhden ihmisen harteille, vaan meidän pitää ottaa vastuuta hyvästä ilmapiiristä myös itse.

Rehtori ja opettajat kuitenkin luovat yhdessä perustan koulun hyvinvoinnille, me oppilaathan olemme vain läpikulkumatkalla. Toivottavasti uusi rehtori ja kaikki opettajat pitävät yhdessä huolta Madetojan hengestä myös tuleville vuosikursseille. Lämpimästi tervetuloa Madetojalle, Jaana!

Enna Vallirinne, päätoimittaja

School in Finland is just... relaxed

Teksti: Veera Heinonen Kuvat: Robin Bergqvist

Edellisenä pääsiäisenä koulullamme vieraili ruotsalainen lukiolainen. "I have been a friend of Veera and Ilona for a couple of years and have visited Finland 4 times now." Robin Bergqvist on vierailut Suomessa jo neljä kertaa aikaisemmin ja pääsi tänä vuonna tutustumaan, millaista on suomalaisessa lukiossa. Robin on tukholmalainen ja juuri päättämässä kolmatta lukiovuottaan.

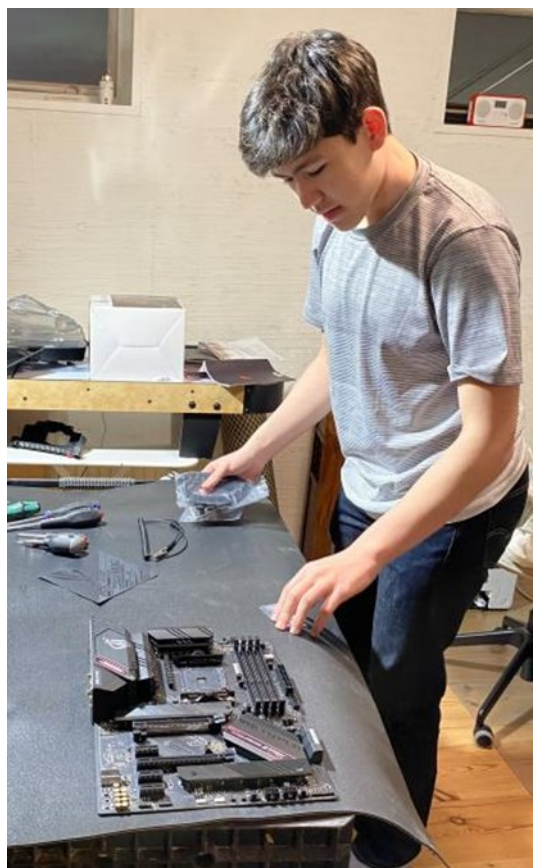
"This easter break I had the pleasure of exploring Madetoja high school and witness music practice, cafeteria culture and even a small concert being held at an elderly home."

Robin opiskelee Tukholman Östra Real -lukiossa luonnontieteitä eli kemiaa, biologiaa, fysiikkaa ja etenkin matemaatiikkaa. Valmistuttuaan Robin aikoo muuttaa pois Tukholmasta ja opiskella lääketieteitä etelässä Lundissa tai pohjoisessa Uumajassa.

Robinin nykyinen koulu on rakennettu aikaisin 1900-luvulla. "It mostly consists of wide corridors with classrooms, lockers and benches lining the walls. If you're not in the library or the tiny cafeteria, then that is where you are going to be spending most of your free time."

Samaa koulua käy yli 1000 oppilasta, paljon enemmän kuin Madetojan 360, mikä johtaa joskus ruuhkaan käytävillä.

Robin oli jo valmiiksi tietoinen joistain eroavaisuuksista ruotsalaisen ja suomalaisen lukionkäynnin välillä, kuten kurssivalinnoista. Ruotsissa suurin osa kursseista on valittu jo valmiiksi koulun puolesta ja osa niistä kestävät kokonaisen vuoden. Olemme Robinin kanssa käyneet myös kiihkeää keskustelua siitä, onko suomalainen koeviikko parempi kuin ruotsalainen versio, jossa kokeita on suunnilleen viikon välein niin kuin yläkoulussa.



"The most shocking thing to me was mainly the sheer digitalization of school material." Robinin koulussa käytetään samoja Lenovon kannettavia kuin meilläkin, mutta kirjoja ja vihkoja käytetään vieläkin paljon. Myös fysiikan ja matematiikan testit tehdään paperikokeina eikä digitaalisesti. "Most of our tests are digital except in physics and math: we exclusively write on paper, use formula books and you also have to buy your own super expensive calculator because we actually don't use Geogebra."

Jopa Robin kommentoi Pohjankartanon sievää betonimaisuutta: "It looked like a high security prison from the outside." Madetojan musiikkilukio on Östra Realiin verrattuna paljon avoimempi ja tilavampi. Robinin mukaan Madetojalla voi oikeasti viettää aikaa välituntisin toisin kuin hänen koulussaan: "Compared to my school which invokes a feeling crampedness I felt like I could actually relax with friends as if I wasn't inside a school."

Madetojassa opinnot ovat myös paljon laajempia ja monimuotoisempia kuin Robinin lukiossa, missä lukion opinnot ovat jäykempiä ja erikoistuvat Robinin tapauksessa vain luonnontieteisiin. Ruotsin lukioissa jokainen oppitunti, testi ja arvosana merkitsevät päättötodistukseen ja harvoja kursseja voi valita itse. Robin kertoo, miten suurin ero suomalaisten ja ruotsalaisten lukioiden välillä on se, että Suomessa kaikki on rauhallisempaa: "School in Finland is just.. Relaxed."

Jokainen oppilas saa vapauden oppia juuri sitä, mikä häntä kiinnostaa, ja se on hänen mielestään paras ja ihailtavin asia, jonka hän on oppinut.

Nina Heikkinen: ”Niin ja juhli pieniäkin onnistumisia!”

Teksti: Lari Tolonen Kuvat: Valtti Kamula

Miten päädyit opinto-ohjaajaksi?

Opinto-ohjaus alkoi kiinnostaa minua jo silloin, kun opiskelin Oulun yliopistossa pääaineena kasvatuspsykologiaa. Opiskelijahaalarimme olivat muuten valkoiset haalarimerkkejä lukuun ottamatta. Meillä oli syventävissä opinnoissa ohjaukseen liittyvä kurssi, joka käynnisti mielenkiintoni opinto-ohjausta kohtaan. Opiskelin sivuaineena myös erityispedagogiikkaa, psykiatria, koulutusteknologiaa ja sosiologiaa. Aluksi tein opettajan sijaisuuksia, opetin yliopistossa verkon kautta akateemisia opiskelutaitoja ja olin koulutussuunnittelijana verkkopedagogiikan kehittämiseen liittyen. Sen jälkeen toimin aikuiskouluttajana. Työhöni sisältyi muun muassa kouluttamista ohjaavissa koulutuksissa sekä opiskelijoiden ohjaustyötä. Hain opinto-ohjaajan koulutukseen siellä ollessani.



Oliko opinto-ohjaajaksi päätyminen yllätys, vai tiesitkö haluavasi opinto-ohjaajaksi jo aikaisemmin?

Opinto-ohjaajan koulutukseen ja sitä myötä opinto-ohjaajaksi pääsy oli sinänsä yllätys, koska koulutukseen oli hankalaa päästä. Lähetin hakemuksen vasta viime tipassa, koska en pitänyt sinne pääsyä kovin todennäköisenä. Se kuitenkin kannatti, koska pääsin ja olin jo pitkään haaveillut opinto-ohjaajaksi kouluttautumisesta.

Mitä ammattia hakisit opiskelemaan, jos vaihtaisit ammattia?

Olen opiskellut työn ohessa muun muassa tietojenkäsittelytiedettä. Tällä hetkellä kiinnostaisi ehkä kauppatiede, johtaminen tai lyhytterapia. Ammatillisessa mielessä mahdollisesti viimeinen näistä, jos joku pitäisi valita.

Oletko toiminut opinto-ohjaajana ennen Madetojalle tuloa? Jos olet, missä?

Olin viime lukuvuonna opona Kuusamon lukiossa. Sitä ennen työskentelin peruskoulun opona Rita-harjun koulussa 10 vuotta. Olen tehnyt ohjaustyötä myös PSK-Aikuisopistossa, jossa koulutin muun muassa urasuunnittelua ja tietotekniikkaa.

Onko Madetojalla ollut kivaa?

Madetojalla on aina hubaa. Opiskelijat ja kollegat ovat mahtavia! Täällä on myös oikein mainio ilma-piiri. Musiikki tuo mukavaa vaihtelua arkeen.

Miten kuvailisit normaalia arkipäivääsi?

Tulen töihin kahdeksan maissa "hopeisella ratsullani". Päivä alkaa viestien lukemisen jälkeen yleensä ohjauskeskusteluilla. Käyn aamupäivän tauon aikana yleensä kahvitauolla juttelemassa kollegojen kanssa ja nauttimassa kupin teetä välipalan kera. Päivä sisältää ohjauskeskustelujen ohessa välillä opotuntien pitämistä, viesteihin vastaamista sekä palaverieja kollegoiden kanssa ynnä muuta. Jossain vaiheessa käyn lounaalla. Välillä nostan sähköpöydän seisoma-asentoon. Eräs aiempi kollegani muistutti usein, että istuminen tappaa. Olen yrittänyt pitää sen mielessäni. Neljän maissa yritän päästä lähtemään kotiin, mutta välillä päivä voi venähtää pidemmäksi.

Mikä on ohjenuorasi tai mottosi elämässä?

"Elämä on täynnä suuria ihmeitä sille, joka on valmis ottamaan niitä vastaan." (Muumipappa)

Mitä työpäivän ulkopuolisia kiinnostuksen kohteita sinulla on?

Tykkään liikkua esimerkiksi salilla ja luonnossa. Vietän myös aikaa perheen kanssa ja mökillä. Olen opiskellut monta vuotta työn ohessa, mutta nyt olen yrittänyt jättää aikaa muullekin. Pidän kuitenkin opiskelusta ja uusien toimintojen kehittämisestä. Välillä innostunut myös lukemaan. Matkustaminen on myös intohimoni.

Paras vinkki opiskelijalle?

Pystyt siihen! Kaikki ei ole aina helppoa, eivätkä kaikki ihmiset välttämättä tue sinua haluamallasi tavalla. Kun tulee takapakkia, nouse ja yritä uudelleen. Niin ja juhli pieniäkin onnistumisia!

Aurinkoista kevään jatkoa!

Ansaitulle eläkkeelle

Teksti: Tuuli Mäkiö ja Emilia Lappalainen Kuvat: Valtti Kamula

Irma "Ipa" Parkkila on Madetojan pitkäaikainen matematiikan ja fysiikan opettaja, joka jää tänä keväänä eläkkeelle. Opiskelijat ovat vuosien aikana saaneet nauttia Parkkilan empaattisesta, lämpimästä ja sosiaalisesta luonteesta. Hän on monesti tullut vastaan käytävillä ja tullut juttelemaan sekä kysymään kuulumisia. Parkkilan positiivinen luonne ja kiinnostus matematiikkaa sekä fysiikkaa kohtaan näkyvät hänen tavassaan opettaa. Usea sukupolvi on ollut Parkkilan opetuksessa, ja hän onkin ollut osan nykyisten opiskelijoiden huoltajien opettajana.



Parkkilan tuntemukset eläkkeelle jäämisestä ovat ilo ja haikeus: "Olen saanut tehdä sellaista työtä, jonka olen kokenut elämässä minulle tarkoitetuksi." Parkkilalle tuovat iloa erityisesti opiskelijat ja heidän energisyytensä. Kuten olemme hänen opetuksestaan huomanneet, Parkkilan sydämen asiana on ollut opettaa hänelle tärkeitä aineita. Hän on myös iloinen, että pystyy terveenä jäämään ansaitulle eläkkeelle. "Kyllä minulle tulee ikävä opiskelijoita ja Madetojaa kaikkienensa", Parkkila toteaa.

Parkkilalle moni asia on tärkeää opettamisessa, mutta parhaimpana hän kokee luokassa opiskelijoiden kanssa työskentelyn: "Olen aina nauttinut siitä eniten." Parkkila kuvaa, ettei hallinnollinen työ olisi hänelle sopiva. "Koin, että haluan olla vuorovaikutuksessa nuorten kanssa", Parkkila kommentoi. Erityisenä hän mainitsee energian ja kiinnostumisen, jota opiskelijat ilmaisevat hänen tunneillaan: "Olen kokenut sen opiskelijalta tulevan energian hyvänä. Tehtäväni on yrittää tehdä siitä tilanteesta mahdollisimman hyvä opiskelijoille."

Madetoja on antanut monia hyviä muistoja Parkkilalle. "On paljon kivoja penkkarimuistoja, joissa on ollut kiva, että opiskelijat ovat oivaltaneet jotain, mikä liittyy opettajan persoonaan", hän kertoo. Tärkeimpinä muistoina Parkkila pitää koulumme musiikkitapahtumia. Musiikki on antanut elämyksiä koulun arjessa, juhlissa sekä konserteissa: "Ne tärkeimmät muistot kuitenkin jäävät siitä koulumme erityislaatuisuudesta."

Eniten Parkkila tulee kaipaamaan Madetojasta opiskelijoita, työkavereita ja yhteisöllisyyttä: ”Minusta on ihana olla madetojalainen.” Parkkila muistelee tervehdyksiä, joita madetojalaiset hänelle käytävillä ovat tulleet kertomaan. Tervehdykset ja lempinimi Ipa ovat saaneet hänet tuntemaan itsensä osaksi Madetojaa.

Madetojasta Parkkila ei tule kaipaamaan luokkansa alapuolelta olevasta bändikellarista kuuluvaa musiikkia. ”Tässähän voi käydäkin niin, että aika kuultaa muistot ja toivoisin bändin olevan meillä kotona”, hän toteaa nauraen. Parkkila on opettanut Madetojassa 38 vuoden ajan. Näiden vuosien aikana lukiojärjestelmä on muuttunut ja Pohjankartanon rakennusta on remontoitu moneen kertaan, mutta yksi asia on hänen mukaansa pysynyt: yhteisöllisyys, johon musiikilla on iso vaikutus: ”Täällä on samanhenkistä porukkaa ollut iät ja ajat.”

Parkkila kertoo valmistautuneensa tähän itselleen tärkeään ja isoon päätökseen, onhan eläkkeelle jääminen huomattava elämänmuutos. Kohta, kun töihin ei enää tarvitse lähteä, Parkkilalla on suunnitelmassa ihan vain lokoisaa olemista, lukemista ja sarjojen katselua. Hän kokee liikunnan tärkeäksi ja aikoo harrastaa sitä jatkossakin: ”Minulla on se ilo, että mieheni on eläkkeellä, joten meillä on nyt sitten enemmän yhteistä aikaa.” Pudasjärvellä sijaitsevassa vapaa-ajanasunnossa Parkkila arvelee heidän käyvän enemmän nyt, kun siihen tulee mahdollisuus. Parkkilalla olisi toiveissa matkustella enemmän ja nähdä lapsenlapsiaan.

Parkkila kiittää kaikkia opiskelijoitaan ihanista vuosista, joita on saanut viettää: ”Ilman teitä ei olisi minua tämmöisenä kuin nyt olen.” Hän kokee olevansa virkeä, minkä hän kertoo tulevan hyvin paljon nuorten antamasta energiasta: ”Jatkakaa reippaina ja opiskelkaa. Yrittäkää parhaanne. Se riittää aina, eikä enempää voi kukaan teiltä vaatia. Haluan toivottaa kaikille ihanaa kesää.”

Kiitos näistä 38 vuodesta Madetojalla! Leevi toivottaa hyviä eläkepäiviä!



Uusi sanastoharjoitteluo- jelma?

Teksti: Enna Vallirinne Kuvat: Enna Vallirinne

Oletko jo kuullut uudesta sanastoharjoitteluohjelmasta Ezletistä? Oman lukiomme opiskelija on koodannut sovelluksen, jossa ei ole mainoksia ja joka ei vaadi maksuja käyttäjiltä. Käyttäjät voivat luoda omia sanastoja kopioimalla tai alusta asti kirjoittamalla. Helppokäyttöinen sovellus on kuitenkin vasta karvalakkimallia, joten laittakaa kehitysideoita ja pyytäkää apua ongelmien ilmentyessä osoitteeseen help@ezlet.fi. Ezletistä löytää lisää tietoa sen nettisivulta ezlet.fi.

Madetojalainen Jaro Vallirinne kehittää Ezletia harrastuksenaan. Idea sovellukseen syntyi, kun hän harjoitteli englannin sanoja Otavan kääntökorttisysteemillä. Kuten kaikki nykyisen LOPS:in opiskelijat tietävät, Otavan kääntökorteissa "pitää painaa joka käänteessä mikrobitasolla olevia minimolekyylinappeja", jolloin hiirikäsi on rankalla koetuksella. Jaro on pitänyt Ezletia suunnitellessaan perinteistä pelkällä näppäimistöllä toimivaa käyttöliittymää arvossaan.



Näyttökuva Ezletin kääntökorttien harjoittelusta. Kääntökortit kääntyvät W, A, S ja D näppäimillä. Siten hiirtä ei tarvitse käyttää korttien kääntämiseen tai vaihtamiseen.

Sitten Ezletin mahtaviin ominaisuuksiin: Tällä hetkellä Ezletissä on Jaron mukaan kaikki välttämättömät ominaisuudet "plus pari kirsikkaa kakun päällä". Ezletin tämänhetkiset ominaisuudet – kääntökortit ja kirjoitusominaisuus – riittävät jo sanaston hyvään oppimiseen. Jaro on myös panostanut sanan tarkastukseen. Sovellus pystyy sanomaan, että jokin sana on oikein, vaikka pilkulla tai sulkeilla erotettua sanaa ei ole mukana opiskelijan käännöksessä. Sovelluksessa voi myös valita tiukan tarkistuksen, joka tarkoittaa, että kaikki kortilla olleet sanat on pakko olla mukana käännöksessä. Lisäkin ominaisuuksia on vielä tulossa, kun Jarolla on aikaa koodata lisää.

Jarosta on mukavaa kehittää omaa sovellusta, kun saa päättää itse siitä, mitä tekee: "Vain taivas ja konetehto on rajana." Nettisivun kehittämisessä tarvitaan monipuolista osaamista ja ymmärtämistä eri osa-alueista, jotka jaetaan yleensä karkeasti front-end- ja back-end-kehittämiseen. Perinteisiä koodikieliä ovat front-end-puolella javascript ja back-end-puolella php. Lisäksi tarvitaan html-elementtien käsittelytaitoa ja nettisivun tyylin suunnittelua CSS:n avulla. Jaron SIIS tarvitsee osata koodata monella eri koodikielellä, minkä lisäksi hän osaa käsitellä erilaisia nettisivun elementtejä ja suunnitella oman sovelluksen tyyliä.

Lopuksi Jaro haluaa vielä kiittää ystäväänsä Oula Tulkkia, joka on auttanut sivuston visuaalisessa toteutuksessa – ja auttaa todennäköisesti vastakin. Oula on myös luonut logon ja muita grafiikoita sivulle ja ollut henkisenä tukena, kun Jaro on tehnyt stressaavaa kehittämistä. Kehittämisessä voimme kuitenkin kaikki auttaa, jos käytämme sovellusta ja kerromme Jarolle kohtaamistamme ongelmista. Myös kehitysideat ovat tervetulleita – eli jos haluat tietyn ominaisuuden sanastosoftaan, niin se on nyt mahdollista!

Kulttuurimatka 2023

Teksti: Ilona Saari Kuvat: Oula Tulkki ja Valtti Kamula

Tänä vuonna kaikki halukkaat Madetojan kakkos- ja ykkösluokkalaiset pääsivät etelän reissulle kokemaan kaikenlaista kiinnostavaa kulttuurimatkalla. Nähtiin upeita maisemia, kuultiin mahtavaa musiikkia ja päästiin kokemaan historiaa.

Matkan ihan ensimmäiset askeleet olivat busseihin ja hotellihuoneisiin ilmoittautuminen. Se vasta oli-kin kokemus. Kaikilla kahdella sadalla oppilaalla oli 15 minuuttia aikaa ilmoittautua yhdessä luokahuoneessa busseihin ja hotellihuoneisiin. Päätimme, että olisi parempi, jos vain yksi meidän kaveriporukastamme lähetettäisiin ruuhkaan ilmoittautumaan kaikkien puolesta. Annoimme Ilonalle tämän tehtävän. Sinne se meni yhtenä palasena ja tuli ulos seitsemänä ja puolena. Sanoo suorittaneensa tehtävän, vaikkei siihen paljon luottoa ollutkaan. Loppujen lopuksi jokainen kuitenkin päätyi halua- maansa bussiin ja hotellihuoneeseen, vaikka vähän liian läheltä piti.

Sitten oli aika lähteä matkaan. Opettajien mukaan matkalle piti pakata hyvät käytöstavat ja iloista mieltä, ja madislaisiltahan sitä löytyi. Nousimme busseihin aamuhämärän aikaan puoliunessa mutta valmiina näkemään ja kokemaan kulttuuria. Jokainen oli erittäin innostunut, ja bussi huokui iloa ja hilpeyttä. Bussimatalla ensimmäisenä tehtävänä oli valita jokaisessa bussissa oma isäntä ja emäntä. Meidän busseissamme tämän korkea-arvoisen tittelin saivat Aapo Kivari ja Veeti Kotikangas, jotka myös kertoivat hihkuneensa koko edellisen illan kulttuurimatkalle lähdöstä. He tekivät mahtavaa työtä heidän tehtävässään, jonka hoitivat väsyneitä matkustajia naurattaen. Heidän vastuullansa oli pitää bussin matkustajat mukana koko matkan ajan hotellille asti. He onnistuivat siinä erinomaisesti, sillä kukaan ei kadonnut, ainakaan heidän laskujensa mukaan. Kiitos siis heille mahtavasta työstä!

Bussimatka jatkui nukkumisen merkeissä. Aamuinen herätys oli vetänyt matkailijat hiljaisiksi. Ensimmäinen pysähdys oli Sibeliustalolla. Rakennus on yksityiskohtaisesti suunniteltu akustinen mestariteos. Sen Jokainen lattian palanen ja seinän kulma on suunniteltu tarkasti parasta kuuntelukokemusta varten. Penkit on suunniteltu niin, että niissä on vain yksi sauma, jotta ne eivät häiritsisi äänen laatua. Seinät on rakennettu sadoista avattavista akustiikkaovista, joita säädeltiin salissa soitettavan musiikin mukaan. Ovilla pystyy esimerkiksi rock-konsertissa pehmentämään tai klassisen musiikin konsertissa terävöittämään ääntä. Tämä kaikki suunnittelu näkyi hyvin, kun lavalta tuleva puhe kuului taakse asti yleisöön ilman äänentoistoa. Kuulimme myös hyvän tarinan siitä, kuinka yleisössä oleva henkilö oli hiljaisesti kehunut lavalla olevaa basistia hyvännäköiseksi, ja basisti oli lavalta asti vastannut takaisin: "Kiitos, kuin myös." Olisi siinä tilanteessa minulla ainakin mennyt pupu pöksyihin.

Palasimme takaisin bussiin, ja jatkoimme matkaa Korpilammelle hotelliin. Hotelli oli upealla paikalla keskellä metsää lammen kyljessä. Näköalat ja sorapolut olivat todella kauniita. Metsäpolut olivat ihan mahdollisuus rentoutua pitkän päivän jälkeen. Kiertelimme kahdestaan ympäri lampea ja sovimme, että seuraamme edellä menevää lenkkiryhmää. Kunnan vuoksi mukana pysyminen oli aivan liikaa pyydetty, joten jäimme heti jälkeen. Sovimme, että pysyisimme yhdessä ja seuraisimme samaa reittiä takaisin hotellille. Onnistuimme tässä huikeat 30 sekuntia, jonka jälkeen hukkasimme heti toisemme. Molemmat kuitenkin onnistuivat pääsemään takaisin hotellille. Toinen oli löytänyt tiensä takaisin kastellen housunlahkeensa ja toinen kallionreunoja kiipeillessä kädet väsyttäen. Kiipeilystä ei ole todisteita, mutta erittäin hurjia ja henkeä salpaavia tarinoita on kuultu. Suuntasimme selvästi liian rankan illan päätteeksi uimaan. Unohdimme puolet omaisuudestamme huoneeseemme, lukuun ottaen kengät ja oven avaimen. Toinen meistä juoksi läpimärillä sukilla ympäri hotellia ja toinen paljain jaloin. Loppujen lopuksi pääsimme kuitenkin turvallisesti uimaan ja takaisin hotellihuoneeseen päättämään päivän.



Seuraavana suunnitelmissa oli lähteä kiertelemään Helsinkiä. Me olimme ryhmässä, joka suuntasi Sanomatalolle. Siellä pääsimme näkemään paikkoja ja kyselemään kysymyksiä Helsingin Sanomien toimittajalta. Oli hienoa päästä näkemään lehden teon ja kirjoittamisen prosessia. Opimme paljon ja saimme hyviä vinkkejä oman lehtemme kirjoittamiseen. Vierailun jälkeen meillä jäi aikaa päästä katselemaan Oodia, Helsingin keskuskirjastoa. Se on aika moinen sokkelo. Etsimme itse kirjastoa, mutta ennen kirjojen löytämistä näimme muun muassa keittiön, musiikkituotannon alueen, pelitietokoneita, virtual reality -laseja, robotteja ja laulavan oven. Päädyimme myös kirjaston vessaan, jota luulimme ensin tulevaisuuden kemian luokaksi, mutta ehkä me tämmöisiä oululaisina kivikautisten vessojen käyttäjinä ei vain osata ymmärtää näitä nykyajan hienouksia. Ei ihan sitä mitä kirjastolta odottaa, mutta se oli kyllä silmiä avaava kokemus.

Suuren seikkailun jälkeen me pääsimme katsomaan Musiikkitaloa. Tuoleja ei ole suunniteltu mahdollisimman vähäsaumaisiksi, kuten Veera ystävällisesti huomautti alas istuessaan: "Ylimääräinen sauma" pettynyt ilme kasvoillaan. Paikka oli silti upea. Se oli suunniteltu inspiraationa sauna, juokseva vesi ja tukkipinot. Yleisön istumapaikat on aseteltu ympäri lavaa, ja jatkuvat ihan lavan taakse asti. Istumapaikat on aseteltu muistuttamaan saunan lauteita, jotka ei asetu symmetrisesti ympäri lavaa, vaan limittäin, kuten tukkipinot. Istuimien välissä kulkevat valaistut portaat ovat saaneet inspiraationsa juoksevasta vedestä.



Tätä muotoa kutsutaan viinitarhamuodoksi, eli se on enemmän pyöreän muotoinen verrattuna tavallisempaan

Meille annettiin tunti vapaa-aikaa ennen seuraavaan kohteeseen siirtymistä. Päätimme kaveriporukamme kanssa, että tilaamme Hesburgerilta ruokaa ja pirtelöt matkaevääksi. Emme kuitenkaan laskeneet mahdollisuudeksi, että Helsingin keskustassa sijaitsevalla pikaruokaravintolalla olisi kiire kello neljä ihmisten päätettyä työnsä. Olimme luottavaisia, että ruoka valmistuisi ajallaan ja ehtisimme hyvin bussiin nautiskelemaan eväitämme. Kävi ilmi, että olimme hyvin väärässä. Paniikissa kelloa intensiivisesti tuijottaen odotimme, että ruoka valmistuisi, mutta tilausta ei näkynyt. Viisi minuuttia ennen bussin lähtöä päätimme kysyä yhdeltä työntekijältä, onko mahdollista saada edes jotain tilauksettamme mukaan ennen kuin meidän on lähdettävä. Paljon rakkautta tälle työntekijälle: hän valmisti meidän tilauksemme muutamassa minuutissa, jonka jälkeen olimme kuin salama ulos ovista. Parkour-taidot tulivat käyttöön, kun pirtelöt käsissä juoksimme aitojen ali ja korokkeiden yli. Ilona katsoi hetkeksi taakseen tarkistaen, onko koko porukka kasassa. Kun hätäinen tarkistus oli ohi, hän kääntyi katsomaan takaisin eteensä ja oli törmätä poliisihevoseen. Ilonalle ennennäkemättömän suuri rakennuksen kokoinen eläin sai hänen sydämensä jättämään pari lyöntiä väliin, mutta järkytyksestä ylipäästyään hän jatkoi juoksua kohti bussia. Olimme muodikkaat kaksi minuuttia myöhässä ja hidastimme bussin lähtöä, mutta lupaamme, että yritimme parhaamme.

Bussimatkan jälkeen siirryimme katsomaan UMON konserttia. Siellä luvassa oli **Ellingtonin** ja **Streyhornin** sävellyksiä ja sovituksia. Ennen soiton alkamista kapellimestari **Ed Partyka** ystävällisesti opetti meille nuorille, että vaikka se on meille tuntematon konsepti, puhelimen voi laittaa pois päältä. Koecilimme virtanappia ja puhelin sulkeutui. Se oli meille kaikille kaunis hetki, kun elektroniikan ympärille ilmestyi kokonainen maailma. Hän kertoi myös hieman ohjelmistossa olevan musiikin historiasta. Ohjelmistossa oleva *Peer Gynt* on alun perin **Edvard Griegin** sävellys, josta Ellington ja Strayhorn tekivät jazz-sovituksen. Tämä sovitus aiheutti kiivasta keskustelua, ja oli jopa paheksuttu. Sovitus julkaistiin kaikkialla muualla maailmassa, paitsi Ruotsissa, jossa Swedish Royal Academy of Music kielsi sen julkaisun. Me onneksi pääsemme nykyään kuuntelemaan tätä upeaa musiikkia, sillä kylmät väreen liikkuvat selkärangassa koko esityksen ajan. Sitä ei voi selittää sanoin, eikä sitä voi tuntea äänityksestä, vaan se pitää olla kokemassa paikan päällä. Kuten Ed oli tuttavaltaan kuullut, äänitteen kuunteleminen on kuin printatun pihvin kuvan syöminen verrattuna live musiikin kuuntelemiseen. Soittajat olivat lahjakkaita ja musiikki oli upeaa. Kiitos heille ihanasta esityksestä!



Matkan lopuksi pääsimme kiertelemään Suomen kulttuurille merkittävien ihmisten merkki-paikoilla. Ensin kävimme Ainolassa, jossa pääsimme näkemään **Sibeliuksen** ja hänen perheensä taloa. Rakennus on kaunis puurakennus, jossa oli kivelementtejä. Sisustus oli todella kaunista, ja Sibeliuksen vaimon, Ainon kädenjälki näkyi vielä upeassa puutarhassa. Laskimme kukan Sibeliuksen haudalle ja lauloimme kuorona *Finlandian* ja *Sydämeni laulun*, jotka ovat molemmat Sibeliuksen tuotoksia ja todella kauniita teoksia.



Sibeliuksella oli oireyhtymä nimeltä synestesia, jonka vuoksi hänen aistinsa olivat sekoittuneet. Hän näki muun muassa värejä asteikkoina ja näki esimerkiksi olohuoneessa olevan kauniin vihreän takan F-duurina.

Sibeliuksen vierailun jälkeen lähdimme kohti suomalaisen taidemaalarin **Pekka Halosen** perheen asuntoa. Asunto oli muuten pidetty juuri sellaisena, kuin se oli ollut 1900-luvun alussa, mutta sen seinille on lisätty maalauksia itse **Pekka Haloselta** ja muilta maalaajilta. Taulut valitaan aina tietyn teeman mukaan, ja jokaisessa huoneessa oli oma teemansa. Talo oli kaunis, värimaailmaltaan tumma hirsitalo, joka sijaitsi ihan veden vierellä. Olohuoneessa vedelle päin aukesi suuri ikkuna, josta näkyi upea maisema. Olohuoneen katossa oli lamppu, joka oli niin kirkas, että sen valon näki vastarannalle asti.



Halosten läheisiä asui vastarannalla sijaitsevassa talossa. He käyttivät lamppua saunaillan alkamisen merkinä, ja läheiset tiesivät valon syttyessä, että Haloset olivat laittaneet saunan lämpiämään. Avarassa olohuoneessa he viettivät saunailtoja soittaen musiikkia ja keskustellen.

Ennen kotiin lähtöä kävimme **Aleksis Kiven** kuolin mökillä, joka on kauniilla paikalla metsän rajalla. Asetuimme rakennuksen ympärille ja lauloimme Kiven teoksen *Laulu oravasta*. Mökki oli hyvin herttainen, mutta meitä oli kaksi sataa, ja mökki oli hädin tuskin kymmentä neliometriä, joten tilanne oli hieman tukala. Onneksi sopu sija antaa. Jaoimme ryhmämme pienempiin porukoihin, joten jokainen sai lopulta käydä rauhassa katselemassa sisätiloja. Aleksis Kiven viimeiset sanat olivat "Minä elän", jotka hän lausui tässä mökissä. Tuntui hurjalta katsella juuri sitä paikkaa, jossa Kivi oli viettänyt viimeiset hetkensä, mutta sijainti on kaunis ja rauhallinen, ja hieno paikka Aleksis Kiven muistomerkillä.



Kiven mökki

Lopulta oli aika lähteä kotiin. Mehän olimme aivan murheen murtamia, kun jouduimme päättämään kulttuurimatkan, ja tuntui, että iloinen mieli ja osa hyvistä käytöstavoistakin jäivät hotellille, mutta onneksi matka ei meidän osaltamme vielä loppunut. Istuimme liikennevaloissa eläkkeelle asti odotellessa tuuliturbiinin siipien siirtoa. Se oli kyllä odottamaton mutta erittäin kiinnostava näky. Siivet ovat paljon suurempia kuin osaisi odottaa niitä maasta ylöspäin katsellessa. Tulipahan sekin koettua. Kun lopulta kuitenkin pääsimme jatkamaan matkaa, oli tunnelma hyvin väsynyt. Kaikki olivat valmiita nukkumaan, kun keskellä yötä ajelimme kohti kotia. Myöhään mutta turvallisesti pääsimme kotiin, ja seuraava koulupäivä eteni erittäin hiljaisin merkein. Muutaman tunnin yönä meidän oli kahlittava läpi tunteista, mutta hyvin se meni. Välitunnilla pitelimme toisillemme tyynejä ja lauloimme tuutulauluja.

Kokemus oli todella mahtava. On hienoa, että meille järjestetään tällaisia mahdollisuuksia. Opimme paljon, ja meillä oli erittäin hauskaa. Suuret kiitokset siis koululle ja opettajille mahtavasta mahdollisuudesta, ja kiitos myös kaikille kulttuurimatkalaisille hyvästä ja iloisesta hengestä matkoilla ja kulttuurikohteissa. Lopuksi vielä toinen kiitos sille Hesburgerin työntekijälle. Hän pelasti päivämme.

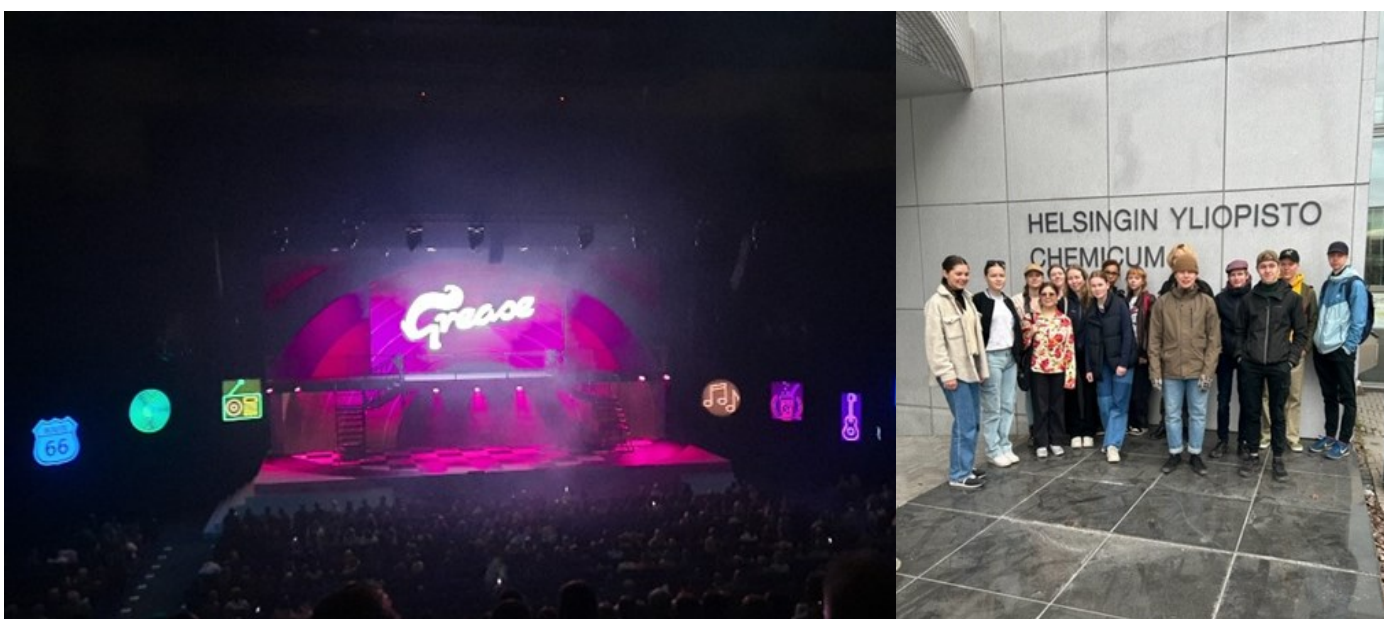
FYKE-projekti

Teksti: Enna Vallirinne

Keskiviikkoaamuna 19.4. klo 7.30 oli mahdollista nähdä iloinen – ja hieman unenpöpperöinen joukko madetojalaisia Oulun rautatieaseman edessä. Olimme lähdössä FYKE-projektimatalle Helsinkiin junnalla. Helsingin-matka oli kuitenkin vain loppuhuipennus projektille, joka alkoi jo syksyllä. Silloin nimittäin oli jo pari fysiikan ja kemian luentoa. Lisäksi **Irma Parkkila** (IPa) ja **Asta Nokkoudenmäki-Huhta** aloittivat varojen keräämisen matkaamme varten.

Alkukevästä pidimme Teuvo Pakkalan koulun vitosluokkalaisille fysiikan ja kemian työpisteet. Niissä koululaiset saivat muun muassa tehdä sokerisateenkaaria ja tehtailla eri ainesosista kotitekoisen vaahtosammuttimen. Itse pidin parini kanssa työpistettä äänestä, ja varsinkin musiikkiluokka oli siitä aivan innoissaan. Ennen matkaa meille kävi luennoimassa myös kaksi Madetojan alumnia: matematiikan opiskelija **Onni Leskelä** ja fysiikan opiskelija **Lauri Kinnunen**.

Projektimme huipentui huhtikuussa, kun lähdimme tutustumaan Helsingin yliopiston Kumpulan kampukseen. Keskiviikko oli ensimmäinen matkapäivämme, ja olimme perillä Helsingissä puoli kahden aikaan. Sen jälkeen kaikilla oli vapaa-aikaa. Koska Asta tuli kipeäksi juuri ennen lähtöä, mukanamme oli hänen sijastaan **Anne Kuopusjärvi**. Illalla menimme opettajien kanssa katsomaan *Grease*-musikaalia.



Kuva Grease-musikaalista: Auri Pahkamaa

FYKE-projektin opiskelijat Kemian kapmuksen Chemicumin edessä: Anne Kuopusjärvi

Torstaina lähdimme aamulla Kumpulaan, missä meidät otti vastaan kaksi kemian opiskelijaa. Saimme tarkat ohjeet laboratoriotyöskentelyyn ja pääsimme tuumasta toimeen. Ensimmäinen työ oli selluloosan hajottaminen ionisella nesteellä. Perusidea on, että selluloosan hajottaminen perinteisillä menetelmillä hajottaa polymeerin ketjurakenteen lopullisesti, mitä ioninen neste ei tee. Ionisten nesteiden avulla on mahdollista hajottaa vanhoja tekstiilejä ja muokata niitä uusiksi. Ongelmana on, että ioninen neste liuottaa muoveja, ja tällöin kierrätystekniikka ei toimi tekstiileihin, joissa on muoveja mukana.



Keskittynyttä työskentelyä kemian laboratoriossa: Anne Kuopusjärvi

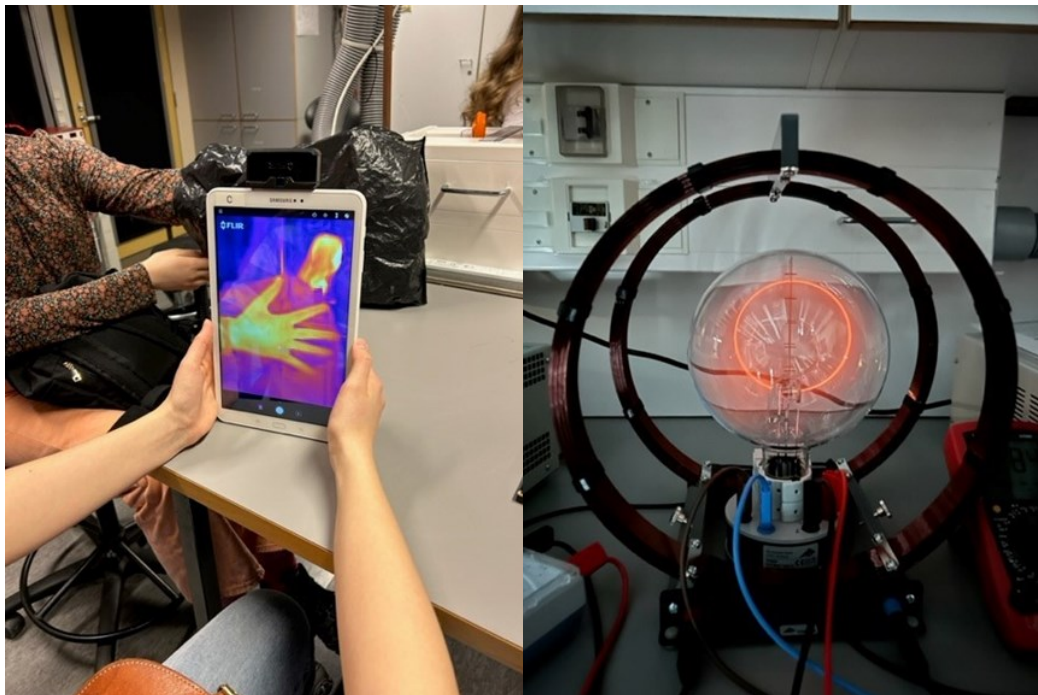
Labratyön jälkeen söimme kampuksen ruokalassa lounaan ja teimme jälkiruoaksi nestetyyppiäätelöä. Nestetyppi on sananmukaisesti nestemäistä typpeä. Koska typpi on huoneenlämpötilassa kaasuna, se on nestemäistä vain hirvittävän kylmässä. Jäätelön teko toimii niin, että kaadetaan nestetyypeä jäätelömassaan. Koska nestetyppi on kylmää, se viilentää myös jäätelömassan. Typpi kuitenkin kiehuu todella nopeasti pois jäätelön seasta, koska sen kiehumispiste on -196 .

Nestetyyppiäätelön maistelun jälkeen saimme tutustumiskierroksen Verifinistä. Se on Suomen kemiallisten taisteluaineiden tutkimusyksikkö, jossa valvotaan kemiallisten aseiden kieltosopimuksen noudattamista. Luennon jälkeen pääsimme tutustumaan kiinnostaviin tutkimuslaitteistoihin ja niiden toimintaperiaatteisiin.



FYKE-projektin ryhmä Fysiikan kampuksen Physicumin edessä: Anne Kuopusjärvi

Perjantaina oli fysiikkapäivä ja lähdimme aamulla taas Kumpulaan. Teimme aluksi työn lämpösäteilystä ja siitä, miten lämpösäteily läpäisee eri aineita. Saimme myös tietää paljon fysiikan opiskelusta Kumpulassa. Lisäksi saimme nähdä katodisädeputken, jonka toimintaa suurin osa oli käsitellyt fysiikan tunnilla.



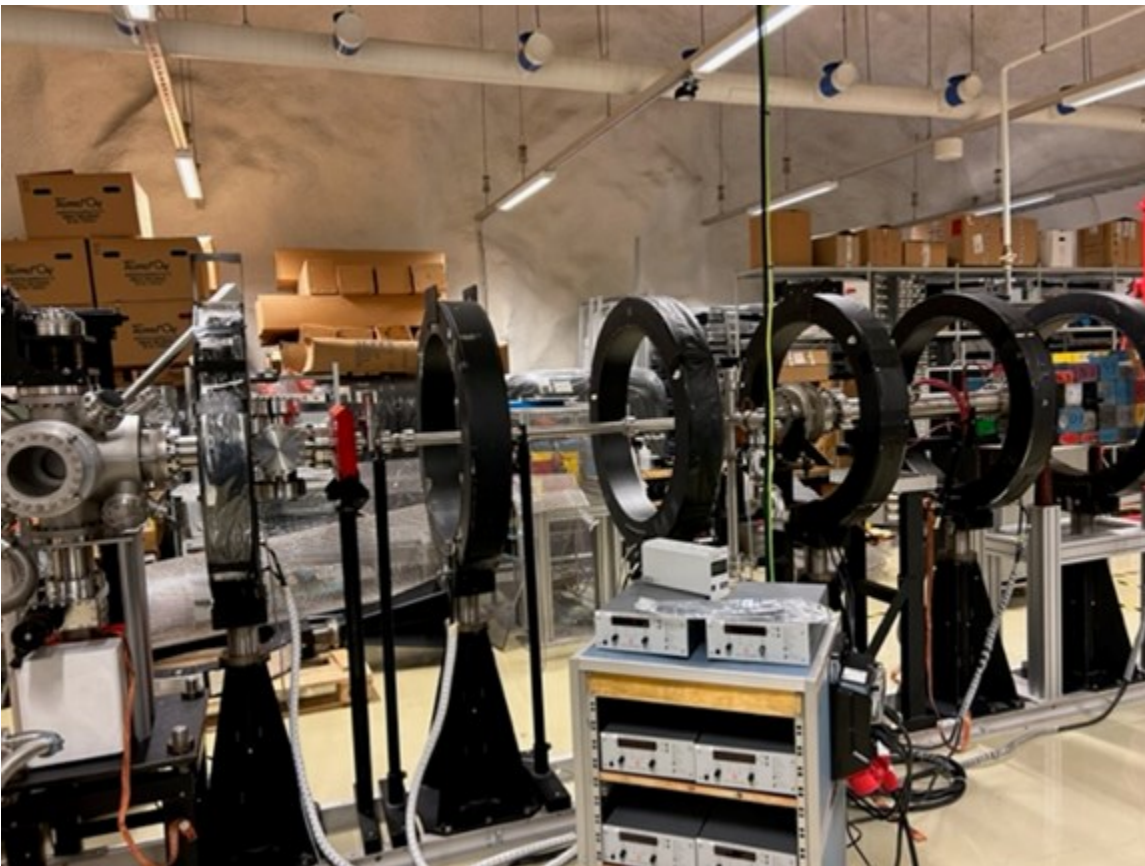
Lämpökameroilla työskentelyä: Anne Kuopusjärvi

Katodisädeputki toiminnassa: Anne Kuopusjärvi

Katodisäde on tyhjiöputkessa syntyvä elektronisuihku. Tyhjiössä on katodi ja anodi. Kun elektrodien välille kytketään jännite, syntyy elektronisuihku. Tällainen elektronisuihku voidaan saada aikaan myös kuumentamalla katodia. Ilmiö havaitaan valona, ja etenkin pimeässä huoneessa se voidaan nähdä selkeästi. Säteen suuntaa on mahdollista muuttaa magneettikentällä, koska elektronisuihku on negatiivisesti varautunut.

Ruokailun jälkeen saimme nähdä suprajohdejunan. Suprajohde on aine, joka johtaa sähköä täydellisesti, kun saavutetaan tarpeeksi alhainen lämpötila. Kun suprajohtavaa ainetta laitetaan vahvan magneettikentän päälle, se jää siten leijumaan ilmaan. Suprajohdejuna kulkee koko ajan yhtä suurella nopeudella, koska se ei menetä vauhtiaan kitkalle. Jos löydettäisiin normaalissa lämpötilassa toimiva suprajohde, olisi mahdollista kehittää erittäin nopeita kulkupelejä, jotka kuluttavat äärimmäisen vähän energiaa.

Seuraavaksi kuuntelimme luennon avoimen lähdekoodin tiedon analysoimisesta ja fysiikasta, minkä jälkeen saimme tutustumiskierroksen kiihdytinlaboratorioon. Vain pieni rakennus näkyy maan pinnalle, mutta laboratorio on todellisuudessa suuri. Maan alla on kaksi hiukkaskiihdytintä. Pienempään hiukkaskiihdyttimeen oli kiinnitettyä neljä erilaista tutkimusyksikköä, joihin ohjataan kiihdytetyt hiukaset suurien magneettien avulla. Jokaisessa yksikössä tutkitaan näytteen eri ominaisuuksia. Laboratoriossa oli useita kiinnostavia fysiikan laitteita, joiden toimintamekanismeihin emme ehtineet pureutumaan kunnolla.



Kiihdytinlaboratorion fysiikan tutkimuksen laite: Anne Kuopusjärvi

Vaikka sekä kemian että fysiikan puolilla olisi molemmilla halunnut käyttää monta vuotta kaiken kiinnostavan opiskeluun – kuten kemian ja fysiikan opiskelijat tekevät – meidän aikamme rajoittui tällä kertaa yhteen päivään molemmille aloille. Molempina päivinä opimme valtavasti uutta. Tällaiselle retkelle pääseminen lukioaikana on ainutlaatuinen kokemus. Kiitos kaikille, jotka pitivät meille luentoja ja suunnittelivat meille tekemistä retkelle!

Projektimme ei ollut pelkästään Helsingin-matkamme. Oulussa kuuntelimme monta kemian ja fysiikan luentoja ja pidimme työpajan vitosluokkalaisille. Suurin kiitos kuuluu opettajillemme IPalle ja Astalle, jotka järjestivät kaikki käytännön asiat ja huolehtivat meistä oppilaista koko projektin ajan.

HAASTATTELU

Madiksen yhteishenki maineensa arvoinen

Teksti: Eveliina Archer

Madetojaan on viime lukuvuonna tullut uusi opettaja: Saara Puolitaival. Entisen yksinlauluopettajan Mari Klemetilän tilalle tullut Saara opettaa pääosin G-rapussa pienikokoisessa luokassaan. Kuten edeltäjänsä, Saara on luonteeltaan eloisa ja aurinkoinen. Opettajana hän on tarkka mutta rento. Opettajan ura ei kuitenkaan ole aina ollut Saaralle mikään päivänselvä tulevaisuus. ”Halusin ensisijaisesti ammattilaulajaksi”, hän kertoo. ”Ymmärsin kuitenkin haluavani laulunopettajaksi hyvin pian, sillä opiskellessani tunsin aina vain kasvavaa halua jakaa musiikin iloa muille.”

Ennen Madetojalle tuloa Saara on opettanut pääsääntöisesti yksityisopilaita sekä opettanut usealle kuorolle äänenmuodostusta. Kuultuaan Madetojan olevan laulunopettajan tarpeessa hän haki tänne ja hänen onnekseen – sekä meidän – sai paikan! ”Jos en opettaisi laulua, niin olisin luultavasti joko käsityön, kuvataiteen tai kielten, erityisesti espanjan tai englannin opettaja”, Saara myöntää hymyssä suin. Jos taas pitäisi aivan tykkänään vaihtaa ammattia, hän opiskelisi näyttelijäksi.

Saara on kuitenkin muutakin kuin pelkkä laulunopettaja Madiksella. Lapsiperheen äitinä ja innokkaana käsityöntekijänä arkielämä on täynnä yhtä ja toista. ”Normaalina arkipäivänä vien lapset kouluun ja tarhaan, jonka jälkeen menen itse töihin. Työpäivän jälkeen haen lapset hoidosta ja teen ruokaa”, Saara kuvailee. Iltaisin hän opettaa yhä muutamia yksityisopilaita kotonaan, ja jos vapaata aikaa jää, niin jooga, lenkkeily ja käsityöt, kuten vaatteiden ompelu, auttavat päivän päätteeksi hieman rentoutumaan.

Kaiken kaikkiaan Madetojalla on Saaran mukaan ollut mieluista opettaa. Hänen mielestään parasta täällä on opiskelijat ja heidän intonsa – Madiksen yhteishenki on ollut Saarasta todellakin maineensa arvoinen. Saaran mottona elämässä on: ”Kokkeilemalla se seleviää.” Neuvona lauluoppilaille Saara kehottaa laulamaan joka päivä edes vähän, ettei synny pelko tekemistä kohtaan. Lisäksi hän kehottaa kaikkia olemaan itsensä puolella ja luottamaan omaan musikaalisuuteensa: ”Anna itsellesi lupa erehtyä, ole itsellesi armollinen ja kuuntele sydäntäsi – itse tiedät parhaiten.”



Hoi allemaal ja terveisiä Alankomaista, Weertistä!

Teksti: Lilli Honkala Kuvat: Lilli Honkala



Olen ollut täällä vaihdossa elokuusta asti. Vaihtovuoteni on ollut uskomaton. En vaihtaisi vuottani mihinkään. Olen matkannut koko Alankomaiden ympäri ja nähnyt pienimmätkin kulmat koko maasta.

Asun tosissaan itse Etelä-Hollannissa, Weertissä. Weert on noin 60 000 ihmisen kaupunki. Sen ympärillä on kymmeniä pienempiä kyliä, jotka muodostavat yhdessä noin 80 000 ihmisen 104 neliökilometrin laajuisen alueen. Vaikka ihmisiä onkin vähemmän kuin Oulussa, kaupunki silti tuntuu isolta, kun huomioon otetaan pinta-ala. Oulun pinta-ala on 1 410 km². Kaupungissa kaikki on lähellä pyöräilymatkan päässä. Kaupungin päästä päähän on noin seitsemän kilometrin matka. Rotary-vaihto-oppilaana vaihdan perhettä kolme kertaa nähdäkseen mahdollisimman paljon hollantilaisesta kulttuurista, mutta kaupunki pysyy samana. Tällä hetkellä asun kolmen sisaruksen ja vanhempien kanssa.

Alankomaat maana on ollut huippu ja odotuksia ylittävä. Ihmiset ovat sosiaalisia ja ystävällisiä tilanteesta riippumatta. Hollantilaiseen tapaan kuuluu myös sanoa ääneen omat ajatuksensa, mikä aluksi suomalaisen "ei nyt mun takia tarvi" -kulttuurin kautta hieman ihmetytti. Jos kahvia ei pyydä suoraan, sitä todennäköisesti ei saa. Kaduilla tuntemattomien moikkailu tai kassajonossa arjellinen small talk on tavallista arkipäivää, ravintolassa naapuripöydälle jutustelemista unohtamatta. Aamupalana nautitaan paahtoleipää voilla ja suklaa-strösseleillä, sukulaisia tervehditään kolmella poskipusulla, eikä ole paikkaa, minne pyörällä ei pääsisi.



Unohtamatta Espanjasta höyrylaivalla tulevaa Sinteklaas-” joulupukkia” joulukuun alkupuolella parasta tähän mennessä on ollut Etelä-Hollannissa juhlittava carnavali – Etelä-Hollannin murteella vastelaovend –, jolloin ihmiset kulkevat viiden päivän ajan pihalla naamiaisasut päällä juhlimassa. Kadut täyttyvät musiikista, valtavista koristelluista ajoneuvoista ja paraateista. Kouluista on viikon loma. Jokaisella ovella on carnavalin lippu salossa.

Toinen hollantilainen juhlaperinne on Sinterklaas. Sinterklaas on höyrylaivalla Espanjasta tuleva joulupukin tyyppinen vanha mies, joka jakaa lahjoja ja pallon muotoisia pipareita (pepernoten). Erona Joulupukkiin on se, että Sinterklaas on laiha ja pitkä ja tonttujen sijaan hänellä on apureita (pieten).

Joulu ei lapsille ole niin merkittävä juhla, sillä lahjat jaetaan jo Sinterklaasin aikaan.

Vaikka Suomen ja Hollannin välillä on vain 2 000 kilometrin ero, kulttuurieroja löytyy paljon.

Hollantilaiset ovat sosiaalista ja avointa juhlakansaa, jota pieni vesisade ei haittaa. Muistan, kun heti ensimmäisenä päivänä astuin kodin ovesta sisään ja avasin oven väärään suuntaan ja kauhistuin, kun ihmiset kävelivät sisälle suoraa kengät jalassa. Nykyään tuntuu jopa hieman oudolta, jos kengät täytyy jättää eteiseen, kun tulee kotiin. Kaikki ovet aukeavat väärään suuntaan.



Hollannissa ihmisten ruokavalio koostuu vahvasti leivästä. Aamu alkaa yleensä teellä ja leivällä, jonka päällä on nonparelleja (hagel slag), ja lounaaksi syödään kotoa muovipussiin laitettu leipä, jonka välissä on juustoa ja kinkkua tai juuri kyseisiä nonparelleja. Nonparelleja on kaupoissa pilvin pimein eri makuja, muun muassa suklaata, anista, hedelmää, suolaista kinuskia, valko-, maito-, ja tummasuklaan sekoitusta ja piparia (speculaas). Kaikista suurin kokemani kulttuurišokki, joka vieläkin ei ole ihan hallussa, on poskipusut, kun tapaa jonkun sukulaisen tai tutun pitkästä aikaa. Suomalaisena puolittutulle poskipusun antaminen kolme kertaa tuntuu karmivalta ajatukselta. En vieläkin muista tarkkaan, pitääkö täällä etelässä aloittaa pussaaminen oikealta vai vasemmalta puolelta, mikä aina aiheuttaa hilpeyttä isäntäperheelleni.

Käyn koulua Het College Weertissä, joka on noin 1 000 oppilaan koulu. Yläaste ja lukio ovat samassa rakennuksessa. Koulupäivät toimivat samalla tavalla kuin Suomessa; tunnit vaihtelevat koodeittain, ja opiskeltavan profiilin aineet saa päättää itse. Vaikka koulupäivät toimivat melkein samalla tavalla, kokonaisuudessaan koulusysteemi on aivan toista.

Kun ala-aste on käyty, siirrytään yläasteelle (middelbare school) noin 12-vuotiaana. Viimeisenä vuonna ala-asteella jokaiselle oppilaalle tehdään testi, jolla testataan, minkä tasoiseen kouluun he pääsevät. Päätasoja on kolme: MAVO, HAVO ja VWO. MAVO neljä vuotta kestävä käytännöllinen koulu, HAVO viisi vuotta kestävä käytännöllisen ja teoreettisen koulun sekoitus ja VWO yliopistoon valmistava teoreettinen koulu. Jatko-opinnot riippuvat siitä, mihin kouluun pääsee. Esimerkiksi HAVO:sta ei suoraan voi mennä yliopistoon. Täytyy käydä kaksi vuotta VWO:ta tai käydä yliopistoon valmistavaa koulua vuosi.

Hollannin kieli oli myös yksi kohtaamistani kulttuurishokeista. Ennen tänne tultuani tein taustatutkimusta ja opiskelin hollantia ahkerasti, mutta kun maan kamaralle astuin lentokoneesta, oli kielen ymmärtäminen kaikkea muuta kuin helppoa. Etelä-Hollannissa lausuminen on muusta maasta poikkeavaa: g-kirjaimet lausutaan röhisevältä "kurkkuärrältä" kuulostavan örinän sijaan todella ilmavana h-kirjaimena ja r-kirjain lausutaan hieman ranskalaisittain. Alueella, jossa asun, eli Limburgissa on myös täysin oma murre, jota pohjoishollantilaiset eivät edes pysty ymmärtämään.

Vuoden aikana olen ollut mukana monenlaisissa musiikkijutuissa. Olen ollut mukana lyömäsoitinorkesterissa, jossa soittaa lisäksi 12 miestä. Meillä on ollut kolme isoa konserttia, ja olemme olleet soittamassa erilaisissa paraateissa, kuten carnavaalissa. Koulun kautta olen päässyt myös erilaisiin musiikkiprojekteihin mukaan. Ne ovat olleet aivan mahtavia kokemuksia.



Vielä on vaihtovuotta jäljellä muutama kuukausi. Täällä koulu jatkuu vielä heinäkuulle saakka. Ihanaa pitkää kesälomaa kaikille!

Met vriendelijke groeten,
Lilli Honkala

RUNOJA

Teksti: Pyörremyrskyjä

Flanelli

sanoit minulle ne sanat,
jotka pelkäsin kuulevani.

"en minä lähde, lupaan"

tiedän, että lähdet.

kaikki lähtevät.

mutta vaikka kuinka yritän,

en voi muuta kuin lupaukseesi sulaa.

"en pysty tähän, anteeksi"

minä tiesin.

tällä kertaa,

jälkeesi jäi vain ryppyinen flanellisi.

unohdit sen, joten pidän sen säilössä,

ainakin jonkin aikaa.

"rakastan sinua edelleen"

sen minä unohdin, enkä halua edes muistaa.

ethän tule takaisin, sillä heitin flanellisi jo roskiin.

Parhaalle ystävälle

Voitais istua täydessä hiljaisuudessa,
Puhelinten äänet meidän korvissa,
Eikä meillä silti olis epämukavaa.
Sillä sun kanssa kaikki vaan on parempaa.

Voitais istua vierekkäin bussissa,
Eikä jutella,
Vaan musiikit täysillä kuulokkeissa.
Mutta vaikka ei juteltais ollenkaan,
Sun läsnäolo on tarpeeksi,
Eikä tylsyyt oo enää sanavarastossa olemassakaan.

Lähtenyt

Kävelisin vierelläsi,
Laineita varpaillani.
Meri on niin kaunis,
Sinä olit niin kaunis.
Katseemme kohtaisi,
Silmäni hohtaisi.
Sininen väri taivaan, samanlainen, kuin ne silmät, joita kaipaan.

Istun tällä masentavalla kukkulalla,
Jossa valkoisia ruusuja sinunkin haudalla.
Jos olisit tässä vieressäni vieläkin,
Päättäisin tämän ikuisen kierteen,
Jossa toinen jää,
Ja toinen lähtee.

Tarvitsen

Kasvoillasi oli kyynelten virta,

minun kädessäni pyyhe.

Katsoit minuun ja sorruit mun syliin,

minä annoin sinun.

Et ehkä silloin ymmärtänyt,

mutta kun käperryit jalkojeni väliin ja nukahdit,

se iski minua kuin nyrkki silmään.

Minä tarvitsen sinua yhtä paljon,

kuin sinä minua.

Tulevaisuuden ihminen

Yksi elämyksen peruspiirteitä on mielihyvän ja mielihäviön kokeminen. Ihmiselle, kuten muillekin eläimille, on kehittynekin evoluution temmellyksessä kyky vältellä pahaa ja pyrkiä hyvään; ne yksilöt, jotka ovat osanneet väistää sapelihammastiikereitä ja nauttia maukkaista marjoista ovatkin voittaneet luonnonvalinnassa ja saaneet geeninsä jakoon tuleville sukupolville. Näin meidän ihmisapinoiden aivoihin on aikojen saatossa kehittynyt dopamiini-välittäjäaineen purskahduk-silla pelaava palkitsemisjärjestelmä, joka palkitsee meitä, kun toimimme lajimme selviytymistä eli tulevaisuutta edistävällä tavalla. Nykyaikana tämä tulevaisuuttamme aiemmin vaalima järjestelmä on kääntynyt kuitenkin itseään vastaan; siinä missä edeltäjämme tarvitsivat kaiken mahdollisen ravinnon ja ratkoivat ongelmansa taistele tai pakene -reaktion voimalla, tarvitsee moderni ihminen selviytyäkseen itseksensä ja sujuvia keskustelutaitoja. Tulevaisuutemme kannalta lajityypillinen käyttäytymisemme ei siis vaikutaakaan toimivalta selviytymistrategialta.

Vaikka toisin voisi luulla, tietoisuutemme tästä ihmisestä perustavanlaatuisesti määrittävästä järjestelmästä ei ole saanut ihmistä rakentamaan itselleen lajityypillisiä puitteita. Päinvastoin vaikuttaa siltä, että kulttuurievoluution myötä olemme pyrkineet juuri irtautumaan meitä määrittävistä eläimellisistä voimista. Jo Raamatussa eroteltiin ihminen muista eläimistä hyveellisenä ja moraalisenä olentona. Elämyksen ja ihmisyyden eron nähtiin piilevän juuri ihmisen muokkautuvuudessa suhteessa muihin eläimiin. Ihmisen väitettiin erottuvan muista lajeista tietoisuutensa ja tulevaisuudensuunnittelukykynsä ansiosta; perustarpeiden uskottiin olevan riittävä pohja ihmisen kasvulle ja kehitykselle. Tämän kaltainen ajatus ihmisestä mielivaltaisten ihanteiden mukaan muovautuvana ja muista eläimistä erillisinä olentoina on tiukassa yhä tänäkin päivänä. Ei olekaan siis ihme, miksi tulemme toimeen huomattavasti helpommin ylisukupolvista tulevaisuuttamme turvaavan palkitsemisjärjestelmämme kanssa; vaikka lajimme kulttuurievoluutio onkin ottanut viime vuosikymmeninä lentäviä loikkia, ovat aivomme säilyneet silti lähestulkoon identtisinä metsästäjä-keräilijä edeltäjiemme kanssa.

Ihanne täysin elämyksen epätäydellisyydestä erottautuneesta ihmisestä ei olekaan nykytiedon valossa realistinen, sillä ihminen ei näytä kukoistavan täydellisessä luonnosta vieraantuneisuudessa. Tämän voi päätellä jo siitä tosiasista, että elintasomme noususta huolimatta emme näytä voivan juurikaan paremmin kuin lajityypillisesti eläneet esi-isämme. 4.8.2019 julkaistussa Yle uutisten verkkosivujen artikkelissa "Tulevaisuustutkija Markku Wilenius tietää, että 10 vuoden päästä elämme täysin erilaisessa maailmassa" haastatellaan tulevaisuustutkija Markku Wileniusta ihmisen tulevaisuutta koskien Marcus Ziemannin toimesta. Wileniuksen mukaan maailman ongelmat syntyvätkin siitä, että jääme jumiin perustarpeiden ylitydyttämisen vuoksi eli toisin sanoen joko perustarpeiden tyydyttämiseen tähtäävässä palkintojärjestelmässämme tai perustarveylijäämää tyrkyttävässä yhteiskuntajärjestelmässämme on ongelma. Wileniuksen esittelemä jumiutumisen idea tiivistääkin hyvin homo sapiensin tulevaisuuden suuntia niin makro- kuin mikrotasollakin; yksilön näkökulmasta palkitsemisjärjestelmämme koukuttava ympäristö passivoi niin, ettei sopeutumista vaativiin yhteiskunnallisiin ongelmiin saada ratkaisuja.

Yhteiskunnan tarjoamien homo sapiensille soveltumattomien puitteiden puolelta palkintojärjestelmästä hyötyväkin ensisijaisesti yritykset yksilöiden sijasta; niin kuluttamamme elintarvikkeet kuin käyttämämme applikaatiot koukuttavat metsästäjä-keräilijä-aivojamme hyvinvointimme kustannuksella. Kokonaisvaltaisemmin riippuvuutemme niin sosiaaliseen mediaan, suoratoistopalveluihin kuin sokeriinkin

lamauttaa ja passivoi meitä yhteisönä ja heikentää sopeutumistamme uuden ajan kriiseihin. Näin elämyksen sivuuttaminen yhteiskunnan osalta ei rajoitu homo sapiensien hyvinvointiin: laajemmin katsottuna myös luontokato ja ilmastokriisi juontavat juurensa lajityypillisyydestä vieraantuneisiin ihanteisiin ihmisestä luomakunnan kruununa.

Nykypäivän eläimyydestä irtisanoutumisen trendi näyttäytykin mitä kummallisimpana ratkaisuna ihmisen tulevaisuuden tueksi. Ihmisen luonnollista palkintojärjestelmää tukevan yhteiskunnan rakentamisen sijasta tiede tarjoilee myös vaihtoehtoisia ratkaisuja Wileniuksen kuvailemaan perustarpeisiin jämähtämiseen. Jani Parkkasen artikkeli "Designlapsia vai ratkaisu nälänhätään?" Ylen uutisten verkkosivuilla 29.11.2018 esitteleekin nykyajan geenitekniikan läpimurtoja suhteessa tulevaisuuteen myös tekniikan eettisiä puolia pohtien. Artikkelin haastatteleman Kasvibiologian professori Jaakko Kangasjärven mukaan viime vuosina huimaa vauhtia kehittynyttä CRISPR -tekniikkaa eli niin kutsuttuja "geenisaksia" voitaisiinkin käyttää ihmisen ympäristöön sopeutuvuuden tehostamiseen, mikä tiivistää mielestäni hyvin luonnosta vieraantuneiden tulevaisuusvisioiden ongelman: ihmisen monipuolisuuden ja sopeutuvuuden näkemisen yhteiskunnan hyötynä ihmislajin tulevaisuuden säilymisen sijasta.

Ongelma ihmisten visionäärisen muokkaamisen suhteen liittyikin elämän perustavanlaatuisen olemukseen: tulevaisuuden epävarmuuteen. Wilenius tarjoileekin artikkelissa palkintojärjestelmäämme palkitsevien perustarpeiden ylikulutuksen ja geenisaksilla napsuttelun tilalle mehukkaamman vaihtoehdon: maailmanparantamisen. Vaikka kyseinen oppi saattaakin kuulostaakin harmaalta kaurapuuroilta uudenkarheiden innovaatioiden sijalla, piilee Wileniuksen sanoissa myös ehtaa onnellisuuspsykologiaan pohjaavaa viisautta.

Elämän merkityksellisyyden löytäminen ei kuitenkaan yksin takaa ihmislajin valoisaa tulevaisuutta, sillä myös ympäristömme ja yhteiskuntamme on muokattava meille laajityypillisiksi ja siten evoluutioon pohjaavaa kukoistustamme tukeviksi.

Geenien katkomisen ja eläimyytemme kieltämisen sijaan meidän tulisikin nähdä eläimyytemme voimavarana. Meidän tulisi sopeutua eläimyytemme puitteissa ja rakentaa ympärillemme meille sopivia puitteita: palkintojärjestelmäämme hyödyntäviä rakenteita riippuvuutta aiheuttavien kehikoiden sijasta. Vaikka aivoissamme hyrräävät dopamiinijärjestelmät saavatkin meidät passiivisiksi, riippuvaisiksi ja pahoinvoiviksi, piilee eläimellisissä piirteissämme myös uskomattomia voimavaroja, joita voimme luonnon- ja rakennetun ympäristön avulla tuoda esiin. Jos suostumme tiedostamaan eläimyytemme ja saamme valjastettua palkitsemisjärjestelmämme hyötykäyttöön yhteisen hyvän vuoksi, alkaa tulevaisuutemmekin näyttämään huomattavasti houkuttelevammalta ja merkitykselliseltä. Valoisan tulevaisuuden kannalta meidän tulisikin oppia pärjäämään eläimyytemme kanssa kuten aiemmat sukupolvemme ja sopeutumaan tulevaisuutemme tähden.

Siiri Huhta

Unohdettu vapaalle vaihtamisen taito

Jos elämää kolmekymmentä vuotta sitten vertaa vapaasti hengittävään moottoriin, on 2020-luvulle tultaessa siitä tullut turboahdettua. Hennoilta ja haurailta ihmisiltä vaaditaan jatkuvasti vain lisää ja lisää, samalla kun loppuunpalamista pyritään ehkäisemään sosiaalisen median tarjoamalla jatkuvalla serotoniinisuihkulla. Usein tuntuu siltä, että pärjätäkseen elämässä on pakko painaa vasenta kaistaa jalka suorana taakseen katsomatta. Muutoin voi tippua pois oravanpyörän kyydistä, jolloin jää vain arvottomaksi sivustaseuraajaksi. Jos yhteiskuntamme kehitys jatkuu samoilla raiteilla, lopputuloksena on maailma täynnä yksinäisiä, väsyneitä ja syrjäytyneitä ihmisiä. Olemme yhteiskuntana vuosien saatossa unohtaneet erään tärkeän taidon, jonka uudelleenoppiminen on nyt äärimmäisen kriittistä.

Asiat eivät ole aina olleet näin huonosti. Edith Södergranin vuonna 1929 julkaistussa runokokoelmassa *Levottomia unia* julkaistu runo *Olemisen riemu* havainnollistaa sitä, ettei kyse ole vanhasta ongelmasta, vaan modernista ilmiöstä. Södergranin runon puhuja riemuitsee elämästä, olemassaolosta, luonnosta ja valosta. Menneisyydessä kykenimme nauttimaan elämän pienistä iloista. Nykyisessä suorituskeskeisessä yhteiskunnassa tähän on harvoin enää mahdollisuutta. Nykyisin pyritään tavoitteisiin, joiden luullaan tyydyttävän. Todellisuudessa keskitytään tällöin matkan sijasta pelkkään määränpäähän. Näin eläessään saattaa havahtua siihen, että lähes koko elämä onkin vilistännyt ohi. Södergranin aikaan elämän tahti ja teknologian kehitys oli verkkaisempaa. Tällöin myös arki oli ihmisaivoille inhimillisempää.

Tämä arjen epäinhimillistyminen sai lähtölaukauksensa teollisesta vallankumouksesta. Siitä lähtien teknologian kehitysnopeus on kasvanut eksponentiaalisesti. Duunitorin verkkosivuilla 11.5.2017 julkaistussa artikkelissa ”Työelämän tulevaisuus” pohditaan tämän kiihtyvän muutoksen aiheuttamia haasteita. Duunitorin artikkelissa todetaankin muutosnopeuden olevan liian suuri aivoillemme. Toisaalta Duunitorin artikkelissa pohditaan myös sitä, miten pysymme tulevaisuuden muutoksessa mukana yksilöinä ja yhteiskuntina. Mielestäni kyse ei ole kuitenkaan siitä, pysymmekö me mukana, sillä me ihmis-kuntana ajamme ja toteutamme tulevaisuuden muutosta. Oikeampi kysymys olisikin se, kuinka paljon ja millä tavoin muutosta tulisi hidastaa tai mihin suuntaan sitä tulisi ohjata.

Löytääkseen näihin kysymyksiin vastauksia tulee kuitenkin ensin pohtia sitä, missä mentiin vikaan. Kuten Duunitorin artikkelissakin painotetaan, teollistuminen ja teknologian kehittyminen ovat toisaalta helpottaneet elämäämme monella merkittävällä tavalla. Ongelma ei siis olekaan teknologiassa itsessään, vaan sen kehityksen aiheuttamassa laajassa yhteiskunnallisessa ja asenteellisessa muutoksessa. Kun vanhempani olivat lapsia, elettiin ja tehtiin töitä elämän ohella. Nykyisin kuitenkin tehdään töitä ja eletään töiden ohella, mikäli aika sattuu siihen riittämään. Ongelma piileekin siinä, etteivät ihmisten prioriteetit ole oikeassa järjestyksessä. Yksilöiden prioriteetit muovautuvat kuitenkin usein ympäröivän yhteiskunnan arvojen pohjalta. Tällä hetkellä me yhteiskuntana pidämme teknologian kehitystä itseisarvona välinearvon sijasta. Tämä näkyy ihmisten arjessa suorituskeskeisyytenä.

Toisaalta nyky-yhteiskunnan nopearytmiseen kehitykseen ja siten tulevaisuuteen vaikuttaa myös vahvasti olemassaoleva teknologia. Nykyisin esimerkiksi lähes kaikki kommunikaatio tapahtuu välittömästi. Kun ennen odotteluun käytetty aika on teknologian avulla karsittu pois, nopeutuu arjen rytmi luonnollisesti. Lopputuloksena tästä ja yleisestä yhteiskunnallisesta teknologisen kehityksen liika-arvostuksesta seuraa ikävä lopputulos, jonka keskellä me nyt elämme. Nykyisin viikonlopuista puolet kuluu seuraavan työviikon valmisteluun ja lomiat puolestaan kulutetaan töistä palautumiseen elämästä nauttimisen sijaan. Teknologian kehittymisen ansiosta työt seuraavat yhä useammin kotiin, jolloin niistä ei pääse enää irtautumaan samalla tavalla kuin ennen. Yleinen mentaliteetti vaikuttaakin yhä useammin olevan sellainen, että levätä ja nauttia saa aikaisintaan eläkkeellä tai haudassa. Lähtökohdan kuuluisi mielestäni kuitenkin olla sellainen, että lepo ja nautinto ovat arjen perustila ja työ tähän tilaan syntyvä poikkeus. Nykyisin tilanne on usein täysin päinvastainen.

Koska ongelma on yhteiskunnallinen, se ei myöskään ole ratkaistavissa pelkästään yksilön toimilla. Pysäyttääksemme tämän haitallisen kehityksen ja välttyäksemme dystopisilta tulevaisuudenkuvilta, meidän tulee toimia nyt. Korjausehdotuksia ongelman parantamiseksi on monia. Viikoittaisten työpäivien määrän vähentäminen ja työpäivän pituudesta leikkaamien ovat hyviä ja konkreettisia ehdotuksia. Toisaalta tehokas keino varsinkin nuorten ja lasten suorituskeskeisyyden ja suorituspainoiden ennaltaehkäisemiseen on korkeakoulujen valintaprosessien uudistaminen. Lukuisten nuorten osalta tilanne on nimittäin jopa pahempi, kuin useiden aikuisten. Kunnianhimoisen nuoren arki voi hyvin kirjaimellisesti olla lähes tauotonta opiskelua, sillä elämässä menestyminen vaikuttaa vaativan aina vain enemmän akateemista menestystä.

Tällaisia ehdotuksia tehtäessä ei saa kuitenkaan sivuuttaa niiden mahdollisia negatiivisia vaikutuksia. Työajan leikkaaminen johtaa varmasti lyhyellä aikavälillä niin kansantalouden kuin teknologisen kehityksenkin hidastumiseen. Toisaalta yksilötasolla palkat voivat laskea työtuntien laskiessa. Tällöin on tärkeää pohtia, mitä pidämme itseisarvoina ja mitä välinearvoina. Mielestäni tärkein ja mahdollisesti jopa ainoa itseisarvo on elämästä nauttiminen. Samaa arvoa painottaa Södergrankin runossaan. Usein esimerkiksi raha ja teknologian kehitys toimivat välinearvoina nautinnon saavuttamiseksi, jolloin ne helposti sekoittuvat elämän itseisarvoihin. Teknologiasta ei kuitenkaan ole kenellekään mitään iloa, jos kenelläkään ei ole aikaa nauttia siitä.

Esittämälläni korjausehdotuksilla on toisaalta paljon positiivisia vaikutuksia. Pitkällä aikavälillä työajan lyhentäminen todennäköisesti parantaisi työtehokkuutta Suomessakin, sillä näin on todettu tapahtuvan useissa kokeilussa eri puolilla maailmaa. Toisaalta muutokset vähentäisivät myös loppuunpalamisesta ja työuupumuksesta kärsivien määrää, jolloin muutoksilla olisi pidemmällä aikavälillä myös kansantaloudellisesti positiivinen vaikutus. Suoriutumispaineet ja suorituskeskeisyys vaikuttavat poikkeuksellisen paljon nuoriin ja heidän arkeensa. Paineet johtavat usein ahdistuksen ja epätoivon kautta syrjäytymiseen ja mielenterveysongelmiin. Nuoriin kohdistuvien paineiden laskeminen vähentäisi siis varmasti nuorten mielenterveyspalveluiden ruuhkautumista. Näin säästäisimme valtion varoja ja toisaalta saisimme yhteiskuntaamme lisää työkykyisiä yksilöitä. Toisaalta muutokset myös ennaltaehkäisivät nuorten syrjäytymistä, jolla olisi myös lukuisia positiivisia vaikutuksia tulevaisuuden kannalta.

Onkin siis tärkeää palauttaa mieleen, miksi oikeastaan elämme täällä. Meidän tulee rakentaa sellaista tulevaisuutta ja sellaisia tulevaisuuden yhteiskuntia, joissa haluamme elää, vaikka se tarkoittaisikin hidastamista. Suomi on vaarassa muuttua hyvinvointivaltiosta pahoinvointivaltioksi. Onneksi tältä dystopialta välttyminen ei ole monimutkaista. Jokaisen hyvinvointi paranee, jos päätämme jatkossa edetä hieman hitaammin ja rauhallisemmin. Nyt on siis aika laskea tilannenopeutta ja opetella yhdessä yhteiskuntana, miten jalka nostetaan kaasupolkimelta ja miten vaihdetaan vapaalle.

Aarni Konola

Nykyihmiset tulevaisuuden ihmiskunnan rakentajina

Ihmiskunta on kulkenut pitkän matkan nykypäivään siitä pisteestä, kun kiipeilimme vielä apoina puussa. Evoluutio on muokannut ihmistä niin paljon, että aivomme ovat kehittyneet yhdeksi eläinkunnan monimutkaisimmista. Ihminen on eläin, joka haluaa vaikuttaa kaikkeen ympärillään ja jolla on myös siihen mahdollisuus. Joskus voi tuntua siltä, että ihmisille on annettu jopa liikaa valtaa maapallolla. Siinä missä olemme taitavia luomaan, osaamme myös tuhota ja usein näitä tuhon jälkiä on vaikeaa korjata. Nykyaikana tehtyjen virheiden korjaaminen tulee olemaan yksi tulevaisuuden ihmisten suurimmista päänvaivoista.

Ihmislaji on muuttunut aiemmin ja tulee muuttumaan myös tulevaisuudessa. Menneisyudessa ihmisen perimää on muokannut lähinnä evoluutio, mutta nykypäivänä ja tulevaisuudessa ihminen pystyy teknologian avulla luomaan oman keinotekoisien ja luonnottoman nopean evoluutionsa. Jani Parkkarin Yle uutisten verkkosivuilla 29.11.2018 julkaistussa artikkelissa "Designlapsia vai ratkaisu nälänhätään?" pohditaan ihmisen vaikutusta omaan perimäänsä tulevaisuudessa. Artikkelissa kerrotaan väitetystä Kiinassa tehdystä ihmiskokeesta, jossa ihmisalkioiden perimää on geenisaksilla muokattu niin, että syntyneet lapset eivät voi saada hi-virusta. Geeniperimää muokkaavat keksinnöt herättävät monia eettisiä kysymyksiä. Geenejä muuntelemalla voidaan hävittää muun muassa harvinaisia perinnöllisiä sairauksia, joita voi olla jopa mahdotonta muuten hoitaa. Mutta jos tiettyjä sairauksia aletaan karsimaan pois, voiko perimän muuntelu johtaa siihen, että myös vähemmän elämää rajoittavia sairauksia hävitetään? Esimerkiksi tietyt kromosomipoikkeavuudet, kuten Downin syndrooma voidaan jo nyt seuloa raskausaikana, minkä perusteella osa äideistä keskeyttää raskauden. Onko oikea ratkaisu poikkeavuuksien täydellinen hävittäminen vai yhteiskunnan rakentaminen kaikille ihmisille sopivaksi?

Geenisaksilla pystyy muuttamaan monia fyysisiä ominaisuuksia, mutta psyykkisten ominaisuuksien muokkaaminen ei ole niin yksinkertaista. Parkkarin artikkelissakin huomautetaan, että ihmisen persoonallisuuteen vaikuttaa myös erittäin vahvasti ympäristö, jossa hän varttuu aikuiseksi. Nykytutkimusten mukaan yhteen persoonallisuuden piirteeseen voi vaikuttaa kymmeniä eri geenejä. Ihmisten käyttäytymiseen tulisi siis pyrkiä vaikuttamaan etenkin kasvatuksella. Ihminen on olento, jolla on kyky samaistua muihin ihmisiin ja ottaa myös muiden tunteet huomioon päätöksenteossa. Valitettavan moni ihminen ei kuitenkaan nykypäivänä ja menneisyudessa ole ottanut huomioon niin muita ihmisiä kuin luontoa. Tästä on seurannut sotia, ympäristökatastrofeja ja eriarvoisuutta. Ihminen ei ehkä ole luonnostaan paha, mutta viha, pelko ja katkeruus peittävät helposti hyvyyden alle. Kasvatuksessa olisi syytä keskittyä empatiataitoihin ja muiden kanssa toimeen tulemiseen, sillä muuten emme pysty rakentamaan tulevaisuudessakaan yhteiskuntaa, jossa kaikki ihmiset kokisivat tulevansa kuunnelluiksi, ymmärretyiksi ja rakastetuiksi. Jospa tulevaisuuden ihmiset pystyisivät katsomaan maailmaa myös muusta kuin omasta näkökulmastaan.

Jos ihmiset tulevaisuudessa ovat enemmän toisiaan huomioivia ja myötätuntoisia, on syytä uskoa, että myös ihmisten yhteisöllisyys tulee kasvamaan. Yle Areenassa 18.10.2017 julkaistussa videossa "2037 - Millaista on yhteisöllinen asuminen?" markkinoidaan kuvitteellista tulevaisuuden kerrostaloa, jossa ihmiset asuvat omissa huoneissaan ja jakavat

Jos ihmiset tulevaisuudessa ovat enemmän toisiaan huomioivia ja myötätuntoisia, on syytä uskoa, että myös ihmisten yhteisöllisyys tulee kasvamaan. Yle Areenassa 18.10.2017 julkaistussa videossa "2037 - Millaista on yhteisöllinen asuminen?" markkinoidaan kuvitteellista tulevaisuuden kerrostaloa, jossa ihmiset asuvat omissa huoneissaan ja jakavat niin keittiöt kuin suihkutilat. Tällaisessa ympäristössä ihmisen todellakin täytyy oppia sopeutumaan ja tulemaan toimeen muiden asukkaiden kanssa. Yhteisössä kaikki toimivat aktiivisina osapuolina ja pitävät muista huolta. Yhteiskunnan aktivoitumista tarvitaan jo nyt, kun etsitään ratkaisuja ihmisen aiheuttamaan ilmastokriisiin. Yksi tapa esimerkiksi vähentää kotitalouksien päästöjä olisi yhteisöllinen asuminen. Yhteisöllisyys kuitenkin herättää myös huolen yksityisyydestä. Videossa esiintyvä nainen saa tiedon asunnosta suoraan sijaintitietojensa perusteella ja asunnon mainostaja tietää hänen tulotonsa sekä elämäntilanteensa. Moni ihminen on jo nyt skeptinen sosiaalisen median mainonnasta, joka on usein aiempaan toimintaan, kuten Google-hakuihin ja joskus jopa äänitietoon perustuvaa. Mainostajat pyrkivät yhä useammin markkinoimaan tuotteita suoraan kohderyhmälleen. Jos mainostamiselle ei aseteta selkeitä rajoja, on mahdollista, että tulevaisuudessa ihmisten yksityisyydensuoja on heikompi.

Yksi uhkaava mahdollisuus tulevaisuuteen on se, että ihmiset yhteiskunnallisen aktiivisuuden sijaan passivoituvat. Nykyaikana on liiankin helppoa sulkeutua muulta maailmalta omiin oloihinsa. Tosielämän sosiaalisia kontakteja ei tarvita, sillä sosiaalisessa mediassa kavereille voi viestitellä vaikka joka hetki ja jopa toiselle puolelle maailmaa. Moni tieteisromaani ja -elokuva onkin maalaillut uhkakuvaa tulevaisuuden ihmisistä, jotka vain istuvat kotonaan laitteilla koneiden samaan aikaan hoitaessa heidän työnsä. Ruokakin toimitetaan suoraan viereen niin, ettei ihmisen tarvitse itse nousta sitä hakemaan. Duunitorin verkkosivuilla 11.5.2017 julkaistussa artikkelissa "Työelämän tulevaisuus" pohditaan teknologian kehittymisen vaikutusta tulevaisuuden työmarkkinoilla. Moni työ tullaan tulevaisuudessa hoitamaan pelkillä koneilla, jolloin ihmisten panos jää taka-alalle. Pahimmillaan ihmisten tarpeettomuus työssä voi johtaa television ääreen jumittumiseen, mutta parhaimmillaan se johtaa kukoistavaan ja yhteisölliseen yhteiskuntaan, jossa ihmiset ovat vapaita tekemään asioita, joista oikeasti nauttivat, sen sijaan että olisivat päivät jumissa tekemässä työtä, josta ei ole heille muuta kuin rahallista hyötyä.

Teknologian kehittyessä on varmaa, että ihmisen rooli yhteiskunnassa tulee tulevaisuudessa muuttumaan merkittävästi. Duunitorin artikkelissa pohditaan jopa sitä, tarvitaanko tulevaisuudessa poliitikkoja ollenkaan, kun keinoäly voi hoitaa päätöksenteon ihmisten puolesta. Pelko kaiken ihmisen työn korvaamisesta koneilla on kuitenkin hieman liioiteltua. Vaikka keinoäly voitaisiinkin kouluttaa loogiselta päättelyltään vastaamaan ihmisaivoja, ei se silti todennäköisesti pystyisi tuntemaan samalla tavalla kuin ihminen. Ihmisen rooli työelämässä voi olla hyvinkin erilainen tulevaisuudessa, mutta ihmisiä tarvitaan vielä päätöksenteossa ja järjestyksen pitämisessä yhteiskunnassa. Ihmislajin halu vaikuttaa kaikkeen voi olla hyväkin asia, sillä siten pystymme tekemään maailmastamme vähemmän kaoottista ja toteuttamaan enemmän meille tärkeitä asioita. Kykymme empatiaan auttaa meitä tekemään parempia päätöksiä yhteisen hyvän kannalta.

Kaikki mitä teemme nykyhetkessä heijastuu myös tulevaisuuden ihmisiin. Tulevaisuuden yhteiskunnan jäsenet ovat meidän jälkeläisiämme, joiden elämään meidän tulisi pyrkiä vaikuttamaan jo nyt. Oli sitten kyse geenitekniikasta, empaattisesta kasvatuksesta tai yhteisen hyvän vuoksi toimimisesta, täytyy työ aloittaa jo tänä päivänä. Nykyihmiset tämänhetkellä toiminnallaan määrittelevät sen, millaiseksi ihmiskunta tulevaisuudessa muodostuu. Me luomme jälkeemme tuleville sukupolville ympäristön, jonka pohjalta he pystyvät rakentamaan parempaa maailmaa omille jälkeläisilleen. Ihmiskuntaa ei luoda aina uudestaan, vaan se on jatkumo, johon voimme vaikuttaa vain me, ihmiset.

Vilja Peltokorpi

Tiedeopintomatka Sveitsin Geneveen ja CERNiin

Teksti: Laura Kämäräinen Kuvat: Laura Kämäräinen



Mitä, miksi ja milloin?

Yhteinen matkamme Sveitsin Geneveen alkoi varhain maanantaiaamuna 20.2.; mukana neljä oppilasta ja yksi opettaja kustakin – Madetojan, Oulun Lyseon, Laanilan, Kastellin ja Kempeleen – lukiosta. Päivän tavoite oli päästä pitkän junamatkan, Amsterdamin kautta kulkevan lennon ja pienten lähijuna- ja ratikkamatkojen kautta ehjin nahoin City Hostel Genevaan, joka toimi tukikohtanamme ja kotinamme lähes koko seuraavan viikon ajan. Hostelli sijaitsee aika lailla kaupungin keskustassa, ja vaikka se tarkoittikin sitä, että jouduimme joka aamu matkustamaan raitiovaunulla tiedeopintoihimme, se tarkoitti samalla myös sitä, että meidän oli helpompi seikkailla kaupungilla.

Meille tarjoiitiin opettajien kustantama aamupala ihanassa paikallisessa kahvilassa, ja yleensä lounastimme CERNin omassa ravintolassa, jossa työntekijätkin ruokailivat. Ensimmäinen kaupungissa vietetty päivä kului YK:n päämajaan ja kaupunkiin sekä toisiimme tutustuen.



Ihanat, aurinkoiset opet Punaisen Ristin päämajan edustalla :)

Miksi juuri Geneve, ja mitä matkalla oikeastaan opiskeltiin? Madetojan musiikkilukio on aloittanut kyseisen perinteen tehdä tiedeopintomatkoja sinne, ja myöhemmin projektiin on liittynyt muitakin lukiota. Tavoitteena on ollut esitellä fysiikan opiskelijoille kaupungin välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa CERNiä eli maailman johtavaa hiukkasfysiikan tutkimuskeskusta. Samalla on saatettu vieraillla myös muissa fysiikkaan liittymättömissä mutta joka tapauksessa merkityksellisissä kulttuurikohteissa – kuten meidän tapauksessamme YK:n päämajassa. Matka on jouduttu perumaan useina vuosina koronan vuoksi, mutta tänä vuonna se saatiin onneksi järjestettyä.

Sen lisäksi, että matkalla opitaan kaikenlaista tieteestä ja kulttuurista, se toimii myös hyvänä sulatusuunina oululaisille lukiolaisille. Se on loistava tilaisuus tutustua uusiin ihmisiin.



Opinnot CERNissä

Varsinaiset fysiikan opinnot aloitettiin todellisuudessa jo kauan ennen matkaa, sillä mukana oli sekä toisen että kolmannen opiskelijoita. Tämä tarkoitti sitä, että tietoja täytyi hieman tasata. Lisäksi tuli kaikille täysin uutta tietoa, jota tarvitsimme paikan päällä. Opinnot pidettiin iltapäivisin Merikosken lukion tiloissa.

Pääkallonpaikalla opinnot aloitettiin keskiviikkona 22.2. Päivä alkoi sillä, että tutustuimme CERNin historiaan ja ensimmäiseen hiukkaskiihdyttimeen – syklotroniin – joka sinne aikanaan rakennettiin. Sen jälkeen saimme yleisen luennon CERNistä ja hiukkasfysiikan tutkimuksesta **Markus Nordbergiltä**, joka on luennoinut kyseisen projektin opiskelijoille ennenkin. Luennossa Markus kertoi muun muassa tavoitteesta simuloida alkuräjähdyksen jälkeistä tilaa. Laitoksen kokeellista puolta meille esitteli **Katri Lassila-Perini**. Koska CERN toimeenpanee kokeellisia tutkimuksia, sen päätehtävä on kokeilla ja todistaa joko oikeaksi tai vääräksi teoreettisten fysiikoiden tuottamat hypoteesit.

Molemmissa luennoissa kävi ilmi suunnitelma rakentaa uusi sadan kilometrin mittainen kiihdytin nykyisen 27-kilometrisen tilalle. Tämä nykyinen kiihdytin, jota kutsutaan LHC:ksi (Large Hadron Collider), on jo ennestään niin suuri, että se ulottuu naapurissa asustavan Ranskan puolelle – ja seuraava kohteemme sijaitsikin juuri siellä.

LHC:ssä on neljä suurta koeasemaa, joissa kiihdytettyjä hiukkasia törmäytetään ja jossa niistä kerätään dataa. Meidän vierailukohteemme oli Ranskan puolella sijaitseva CMS (Compact Muon Solenoid), joka on rakennettu tunnistamaan nimenomaan muonien läsnäolo. Mikäli muoni ei ole tuttu termi, se tarkoittaa erästä hiukkasta, joka on ikään kuin elektroni mutta isompi ja rakenteeltaan epäpysyvämpi. Solenoidi puolestaan viittaa ilmaisimessa olevan magneetin tynnyrimäiseen muotoon. Vierailu CMS:llä oli mahdollista sen vuoksi, että LHC oli huoltotauolla, eli koeasemalla ei tehty kokeita, jolloin sen säteilytaso on turvallinen.

Torstaina 23.2. meille esiteltiin teoreettinen näkökulma hiukkasfysiikan tutkimukseen. Luennon piti **Jaana Heikkilä**, joka kertoi omasta tiestään tutkijaksi ja havainnollisti sitä, miten törmäyksistä kerätystä datasta havaitaan viitteitä hypoteesien todisteeksi. Kokeet tehdään erikseen saman kiihdyttimen eri tutkimusasemilla, ja sen jälkeen molemmat asemat julkaisevat oman tutkimustuloksensa vaihtamatta minkäänlaista informaatiota toisen aseman kanssa. Näin ollen mahdolliset mittavirheet tai toisen aseman saamat tulokset eivät voi vaikuttaa toisen tuloksiin.

Sen lisäksi, että CERNissä suoritetaan kokeita, siellä myös suunnitellaan ja valmistetaan laitteistot näihin kokeisiin. Tutkimuslaitoksella on kokonainen oma työpajansa sitä varten, että siellä voidaan tuottaa täydellisiä osia juuri omiin tarkoituksiin sopivina. Tämä [työllistää](#) jos jonkinmoista suunnittelijaa ja koneistajaa. Konepajaan ja sen hienoon laitteistoon meidät tutustuttivat **Antti Kolehmainen** ja **Tuukka Lehtinen**. Perjantaina tutustuimme pajaan, jossa valmistettiin kiihdyttimiin tarvittavat magneetit, ja siellä meille paikkoja esitteli **Taneli Mutanen**, joka kertoi opiskelleensa nanotekniikkaa. Kyseinen aläy niin kellosepän työhön kuin myös tarkkaan työhön, jota magneettien valmistaminen vaatii.

Hiukkasfysiikka ja uusien hiukkasten löytäminen ei suinkaan ole ainoa asia, jota CERNissä tutkitaan, vaan se on myös oiva paikka muunlaisille kokeille siksi, että siellä on oikeanlaiset laitteistot. Yksi tällainen suoraan hiukkasfysiikkaan liittymätön koe on Cloud-koe, joka tutkii sitä, miten avaruuden taustasäteily vaikuttaa ilmakehän kaasuihin ja otsonikerrokseen ja miten tilanne muuttuu kaasujen koostumuksen muuttuessa esimerkiksi ilmastonmuutoksen ja saasteiden takia. Tutkimusta meille esitteli tutkija **Antti Onnela**, ja hän näytti meille tiloja, joissa kokeita suoritetaan. Avaruuden taustasäteilyä simuloidaan ohjaamalla törmäytetty hiukkassuihku kiihdyttimestä säiliöön, jossa vallitsevat ilmakehän yläkerroksen kaltaiset olosuhteet.

Tutustuimme Cloud-kokeeseen torstaina, ja perjantaina **Fredrik Gustafsson** luennoi meille CERNin antimateriaohjelmasta. Tämä oli ihan ensimmäisen kiihdytinesittelyn lisäksi ainoa luento, joka meille pidettiin englanniksi. Luennolla käsiteltiin niin antimaterian teoreettista puolta kuin myös sen käytännön sovelluksia ja tuotantoprosessia.

Hiukkassuihkujen törmäyksistä syntyy valtava määrä dataa. Sitä on niin paljon, että prosessiin tarvitaan algoritmi. Se päättää, onko tapahtuma tarpeeksi mielenkiintoinen, ja sen jälkeen toinen algoritmi karsii pois edellisestä karsintakerroksesta jääneitä tuloksia. Meille esiteltiin CERNin valtavaa datakeskusta, ja vaikka se on suuri, se ei riitä läheskään käsittelemään laitoksen kaikkea dataa. Tämän vuoksi osa datasta lähetetään ympäri maailmaa muiden keskusten prosessoitavaksi, ja yksinkertaistetut tulokset palautetaan Geneveen. World Wide Web kehitettiinkin itse asiassa CERNissä, jotta tutkimustyö helpottuisi, mutta nykyään siitä on runsaasti iloa muullekin maailmalle.

Koko CERN-vierailun ajan meitä ohjeisti ja opasti yhteyshenkilö **Tuija Karppinen**. Useita päiviä kestänyt vierailu tiedekeskuksessa päättyi palautetilaisuuteen, jossa puitiin edellisten päivien tapahtumia, kohokohtia ja syitä sille, miksi kukin alun perin haki projektiin. Jotkut meille luennoineet tutkijat ja työntekijät olivat paikalla. Matkasta meille jäi käteen huimasti uutta tietoa, hyvin informaatiota jatkokoulutus- ja työllistymismahdollisuuksista CERNissä ja hyvä mieli upeasta kokemuksesta.

Kiitos kaikille opettajille ja oppilastovereille, jotka olivat tässä mukana!



Majesteettinen kuva tuolista Geneven utuisessa ja kosteassa aamussa.

Vapaa-aikaa ja vinkkejä Geneven vierailuun

Hassuja asioita, joita bongailta Genevessä

Geneve on hupsu kaupunki, jonka tieliikenne vaikuttaa yllättävän vaaralliselta; autot, mopot, pyörät ja sähköpotkulaudat ajavat samalla kapealla, reunustetulla kaistalla perätysten sillä välin, kun jalkakäijät väistelevät lähes yhtä kapealle – yhden auton levyiselle – jalkakäytävälle aseteltuja hienon viiniravintolan pöytäasetelmiä. Vihreitä kävelyvaloja saa odottaa vuoden päivät, sillä ne on ajastettu siten, että autot varmasti ehtivät pois alta. Raitiovaunuyhteydet ovat kuitenkin hyvät, ja ne mahdollistavat sujuvan matkustamisen kaupungissa.

Kaiken tämän lisäksi Geneve aivan ihana matkailukaupunki. Sieltä voi löytää hauskoja pieniä asioita, joita bongailta. Ryhmällämme jäi opiskelun lisäksi paljon vapaa-aikaa, jonka saimme käyttää siihen, että tutustuimme kaupunkiin itseksemme.



Kuva eräästä puistosta Genevejärven rannalla

Jos satut joskus pyörähtämään Genevessä ja tulee tekemisen puutetta, kannattaa bongata seuraavat upeat kohteet:

1. TUOLI

Suuri. Kaunis. Hökötyks seisoo YK:n päämajan edessä. Soveltuu erityisesti meille, jotka rakastavat suuria esineitä. Puuttuva jalka symboloi kampanjaa maamiinoja vastaan.



Kuva tuolista :) Kuvassa näkyy myös YK:n päämaja.



Ipa ja Laanilan lukion Jaana Kuikka komistelemassa tuolin alla.

2. Shakkipuisto

Viihtyisä aukio sopii niin keskiverto shakkinautiskelijoille kuin myös meille, jotka kyseistä peliä vihaavat. Puisto tarjoaa suurikokoisia shakki- ja tammilautoja nappuloiden kera yleiseen käyttöön. Kaikki pelinappulat – yllättävää kyllä – näyttivät pysyvän tallessa Geneven pimeässä yössä kokematta vandalismia.



Hämyinen kuva shakkipuistosta.



Vihaan shakkia.

3. Tämä kuutio

En tiedä kuution tarinaa, mutta se oli kiva ja pisti silmään raitiovaunun ikkunasta. Se sijaitsee melko lähellä edellä mainittu shakkipuistoa, ja vieressä on myös huima skeittiparkki. En usko, että kuutio on mikään kovin suuri nähtävyys, mutta se on hauska pieni bongattava asia tässä ylisuurten asioiden listassa.



Meikä ja kuutio :)

4. Kaikki kirkot ikinä

Geneve oli joskus reformaation aikaan kirkkovaltio. Kirkot ovat massiivisia ja kauniita, mikäli vanha arkkitehtuuri ja uskontohistoria kiinnostavat. Suosittelemme ehdottomasti Saint Pierren katedraalia, jos täytyy valita yksi.



Kuvia Basilique Notre-Damesta



Tämä tässä on Saint pierren katedraali

5. Suihkulähde

Yhtä Geneven ikonisimmista maamerkeistä ei voi olla missaamatta, jos vähänkin katsoo Genevejäreille päin. Hyvin lähelle suihkulähdettä vie kävelysilta.



6. Pallero

CERNin pihassa seisova yleisölle avoin näyttely, jossa suuresti romantisoiden kerrotaan, mitä itse keskuksessa tutkitaan. Rakennuksessa on myös näköalatasanne, mutta se oli suljettu remontin vuoksi.



Hieman tärhtänyt kuva palleron sisältä

7. Kukkakello

Kyseinen istutus muotoillaan uudestaan joka vuosi erilaisena. Hieman olin kateellinen, kun näin kukkivia kukkia keskellä helmikuuta. Erittäin suloinen, ja näyttää oikeaa aikaa.



8. Wanha kaupunki

Geneven mäkinen ja mutkainen vanha kaupunki on totisesti näkemisen ja kokemisen arvoinen. Viehättävän arkkitehtuurin lisäksi siellä voi tavata mukavia pieniä putiikkeja sekä viihtyisiä ulkoilmaravintoloita. Ruokailimme eräessä pastapaikassa, joka oli melko lähellä Saint Pierren Katedraalia, ja voin suositella sitä hyvillä mielin :)



Viistokuja Genevessä.

9. Maisemat

Maisemat näkyvät lähes kaikkialle kaupungissa, ja ne ovat erittäin kauniit, vihreät ja utuiset – etenkin aamuisin. Huomaa Tobleronevuori taustalla.



.10. Geneven pienet suloiset linnut

Pienet suloiset linnut – useimmiten tavalliset kaupunkilinnut – ovat pieniä ja suloisia kaupungista tai maasta riippumatta. Jos todella ei keksi muuta bongattavaa, voi aina kuluttaa rajallista muistikorttiin lintukuviin :)



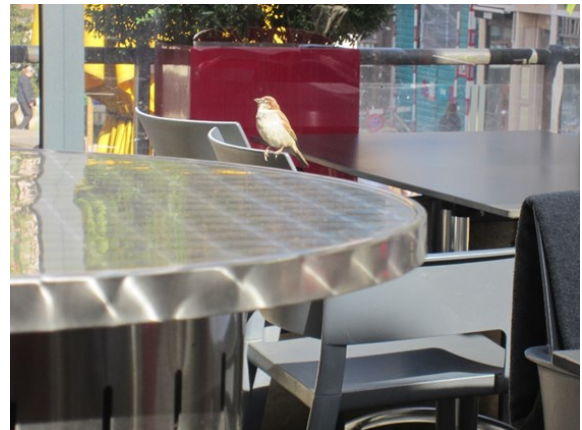
Tyylikäs mustarastas.



Vauhdikas pulu.



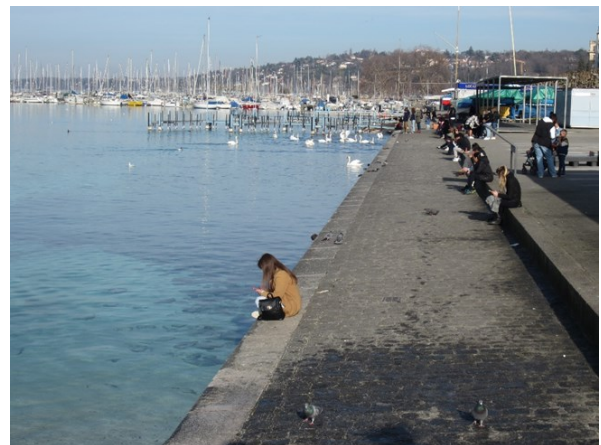
Korppuja.



Pieni lintu pastaravintolassa, jossa kävimme.



Kyltti, jossa pulujen ruokkiminen kielletään (oletan, ettei se koske minua,



Paljon joutsenia Genevejärven satamassa.



RIIKINKUKKOITA OMFG AAAAAAAAAA YK:n päämajassa.

Kiitos.

Kuopion musiikkilukiopäivät

Teksti: Tornado Höyhtyä ja Camilla Kallunki

Huhtikuussa 25.5.–27.5.2023 Madetojan musiikkilukion sekakuoro pääsi osallistumaan musiikkilukiopäiville, jota isännöitsi Kuopion taidelukio Lumit. Tämän vuoden teemana oli kuorot.

Sekakuoron matka Kuopioon sai alkunsa Madetojan musiikkilukion parkkipaikalta aamukuudelta. Osa laulajista kuitenkin nousi linja-autoon matkan varrelta, sillä se oli helpompaa jokaiselle osapuolelle. Monet olivat aikaisen lähdön vuoksi väsyneitä ja maksoivat edellisen yön lyhyehköjä yöuniaa yli kolmen tunnin mittaisella ajelulla. Unelle ei kuitenkaan ollut hirvittävästi aikaa, sillä aikaa kulutettiin myös tärkeiden asioiden kertaamiseen ja esityksen harjoitteluun.

Päätimme bussimatalla tehdä aloitustilaisuudessa penkkarisambasta kaksi eri juttua. Esitimme kappalet *Sama se mulle mitä soittaa kun... sama se mulle mitä soittaa, aina se onnistuu* sekä *Leevi, Leevi, Leevi rulettaa...* mutta pienellä twistillä niin, että lopuksi huusimme: "Madis on Oulusta!", ja ne, joilla oli Madiksen huppari tai paita, kääntyivät ympäri, ja muut osoittivat logoa vaatteiden selässä.

Aloitustilaisuudessa saimme myös nähdä muutamia hyviä esityksiä monelta lukiolta ja taidonnäytteitä heti alkuun. Aloitustilaisuuden loppuvaiheilla laulettiin yhteislaulu *Kalliolle kukkulalle*. Jokainen lukiolainen lauloi sitä, ja ne, jotka osasivat stemmoja, lauloivat niitä siihen päälle. Se oli todella kauniin kuuloista ja korosti opiskelijoiden samanhenkisyttä.

Pääsimme näkemään muiden koulujen esityksiä Clubissimo-konsertissa. Madetojan musiikkilukiolla ei kuitenkaan ollut valmiina esitystä, jota näyttää muille opiskelijoille. Monet kuvailivat tapahtumaa Madrock-henkiseksi. Eräs lukiomme sekakuoron laulajista kuvaili sen olleen "Madrock, mutta Kuopio style".

Noin iltakymmeneltä pääsimme majoittumaan Hotelli Isovalkeiseen sekä lepäämään raskaan päivän jälkeen. Yön nukuttuamme valmistauduimme uuteen ja pitkään päivään ja lähdimme aamupalan jälkeen taas kohti taidelukio LUMITtia.

Puolikahdeltatoista alkoivat workshopit, joissa käsiteltiin muun muassa rytmiä sekä impromusiikkia. Impromusiikin workshopissa annettiin myös oppilaille mahdollisuus soittaa toistensa kanssa bändissä. Innokkaiden nuorten musisointi osoitti, että jos osaa soittaa omaa instrumenttiaan tarpeeksi hyvin, niin improvisoitu musiikki sujuu loistavasti. Sitä seuratessa tuli hyvälle mielelle väistämättäkin, sillä se oli todella miellyttävää kuunneltavaa. Tosin yhdessä harjoituksessa oli todella sekalainen toteutus eikä mitään sävellajia tai mitään, mihin piti keskittyä. Silloin se ei ollut miellyttävän kuuloista, mutta oli se kiehtovaa.

Puolikahdeltatoista alkoivat workshopit, joissa käsiteltiin muun muassa rytmiä sekä impromusiikkia. Impromusiikin workshopissa annettiin myös oppilaille mahdollisuus soittaa toistensa kanssa bändissä. Innokkaiden nuorten musisointi osoitti, että jos osaa soittaa omaa instrumenttiaan tarpeeksi hyvin, niin improvisoitu musiikki sujuu loistavasti. Sitä seuratessa tuli hyvälle mielelle väistämättäkin, sillä se oli todella miellyttävää kuunneltavaa. Tosin yhdessä harjoituksessa oli todella sekalainen toteutus eikä mitään sävellajia tai mitään, mihin piti keskittyä. Silloin se ei ollut miellyttävän kuuloista, mutta oli se kiehtovaa.

Lempimuistoja musalukiopäiviltä sekakuorolaisten kertomana

Monen suosikkimuistoisin kokemus oli Chydenius. Etenkin sekakuorolaiset pitivät siitä, että pääsee laulamaan *Kesäkantaatin*, alettiin laulaa yhteislauluja stemmoittain. Se nostatti heidän haluaan esiintyä entistä enemmän. Koska tässä vaiheessa monet eivät kuitenkaan tunteneet vielä toisiaan, se yhdisti opiskelijoita. Chydeniuksen harjoittelu vihdoin koko suurkuoron ja orkesterin kanssa tuotti iloa, sillä se ylitti odotukset siitä, kuinka hyvältä se kuulostaa.

Clubissimo oli myös monen yksi lemppareista, sillä taidokkaiden musiikinäytösten lisäksi pystyi nauttimaan hyvästä musiikista ja mennä tanssimaan.

Sekakuoron ryhmähengen nousu on yksi henkilökohtaisista lempimuistoista, sillä olimme hieman epätoivoisia, kun meidän laulettavan kappaleen C-osa ei vain millään ollut pysyä sävellajissa. Mutta monen yrityksen jälkeen ennen kenraaliharjoituksia kaikki istuivat alas ja hengähtivät hetken. Olimme piirissä, ja kaikki olivat tosi turhautuneita ja väsyneitä. Päätimme kuitenkin, että nyt otetaan vielä kerran läpi, kun istutaan, ja katsotaan, miten menee. Se oli maagista, kun huomasimme, että nyt se onnistuu. Kaikilla oli hyvä mieli sen jälkeen ja valmius sen iltaiseen esitykseen. Illan esitys meni sitten todella hyvin, eikä sen jälkeen ei voinut kuin vaan olla todella iloinen ja adrenaliinia täynnä.

Muihin lukiolaisiin tutustuminen oli osalle myös todella mukavaa, vaikka oli hyvin rajoitetusti mahdollisuuksia oikeasti edes ryhmäytyä tai tutustua kunnolla. Samanhenkisyys kaikissa muissa lukiolaisissa oli kuitenkin selvää, sillä musiikki yhdisti jokaista siellä ja jokainen alitajuisesti ymmärsi muita ainakin vähän.

Kun me madislaiset saavuimme aloitustilaisuuteen ja siellä alkoi soida **Vesa-Matti Loirin** *Nocturne* – meidän ykkösten vähän niin kuin tunnusbiisi norsunkäännöstä lähtien –, niin tuli jotenkin todella tervetullut olo, ja se oli ihanaa, kun me kaikki sekakuorosta lauloimme sitten sitä stemmoissa.

Linja-automatalla kohti Kuopiota opiskelijat opettajineen pysähtyivät Iisalmen ABC:llä, josta osa osti huvittavia kala- ja peuralippalakkeja. Tämä jäi monelle hauskana muistona, vaikka matka olikin melko pitkä ja raskas.

Ihan parasta siellä kuitenkin oli hyväksyvä ja turvallinen ilmapiiri sekä inhimillinen ympäristö, kun mietitään, että tasoja ei kritisoitu ja kaikki olivat innoissaan siellä. Siltä se ainakin vaikutti.

Yöunien jälkeen viimeisenä aamuna kaikki reissaajat olivat hyvillä mielin, ja kotimatka kohti Oulua sujui mukavasti kaikkien osalta, vaikka väsymys painoi jo silmäluomia. Musiikkilukiopäivät olivat siis onnistuneet, ja jokaiselle jäi varmasti monta hyvää muistoa sieltä.

Madetojan musiikki- lukion kevään 2023 Ylioppilaat

Aalto Sonja, Ahvenvaara Stiina, Anunti Milla, Arpi Tiia, Auvinen Tatu, Björnholm Onni, Ekdahl Joonas, Forsman Valle, Heikkilä Nuutti, Heikkinen Iiris, Hekkanen Jutta, Herajärvi Antti, Hieta Veikka, Hildonen Nicolai, Hoikkaniemi Aletta, Holden Inka, Holm Emilia, Holmström Tuomas, Huhta Siiri, Humalajoki Julia, Kannainen Elise, Kannainen Kaius, Karhumaa Allan, Karjalainen Reetta, Katajala Venla, Kaunisto Milja, Keinänen Miro, Kemppainen Heini, Kisner Amelia, Kiuru Kaija, Klemets Sanni, Koistinaho Adele, Konola Aarni, Korhonen Aino, Koskelo Ellen, Kukkonen Alma, Kurvi Altti, Kyösti Helmi, Kämäräinen Aada, Kärenlampi Klaara, Laakko Anna-Sofia, Lammi Petrus, Laurila Olivia, Leppäluoto Amelia, Leppäluoto Kaapo, Leviäkangas Netta, Liimatta Sella, Limingoja Saku, Lohi Ilari, Lumijärvi Vilma, Luokkanen Maria, Luukkonen Oula, Mankkinen Alli, Mehtälä Heljä, Moilanen Niklas, Molin Ville, Mustajärvi Reeta, Mäkinen Riina-Alisa, Nevala Mariella, Niskala Minea, Oikarinen Anna-Petra, Parkkila Linnea, Peltokorpi Vilja, Pihlajaviita Tuomo, Pirkola Joakim, Pirttijärvi Sini, Pylvänäinen Anni-Julia, Pälli Nea, Rahko Kaisla, Rainto Saaga, Rautio Eeli, Rytönen Katariina, Ryyänen Leeni, Rönn Anni, Salmirinne Kaarlo, Salonen Moona, Salonurmi Inka, Sarala Otso, Savolainen Magdaleena, Seebeck Lenni, Seppä Minni, Sikala Vilja-Maria, Similä Aada, Sipola Elias, Suvilehto Pihla, Syrjälä Soila (kaksoistutkinto), Säkkinen Riina, Särkioja Daniel, Tikkanen Noora, Tolonen Lari, Tuovinen Anna, Törmikoski Veera, Utriainen Helmi, Väisänen Minttu, Ylikärppä Meri, Ylitalo Emma (kaksoistutkinto), Ylitapio Lotta.

Leevin toimitus onnittelee!